

Mijn perikelen met 'Appelsientje'

Gorik Lindemans

In de jaren 60 knipt tante Albertine 'De Perikelen van Appelsientje' uit het weekblad 'Vrouw en Huis' en leest ze ons voor wanneer we bij haar en onze grootouders op bezoek zijn in Leuven. 'De Perikelen van Appelsientje' is een kleurrijke éénpaginastrip. Over een oranje meisjeskatje en haar drie oudere broers. Wij zijn thuis ook met drie jongens en een zusje, precies zoals bij Appelsientje en voelen ons daarom erg betrokken.

Elk stripverhaal plakt tante Albertine (met plakband) in een groot groen album. Deze map wordt met de tijd dikker en door ons ontzettend veel bekeken en gelezen. Tot onze tante en grootouders verhuizen.

Ze komen bij ons in de buurt wonen.

♦

De 'Appelsientjes' zijn een heiligdom voor ons.

Er is niets spannends aan en Appelsientje is helemaal geen pientere stripheld die van die fantastische, onmogelijke avonturen beleeft. Het zijn echt die onbenullige dingen die ons ook gebeuren. Dezelfde alledaagse verdrietjes en pleziertjes

Appelsientje is onze lotgenoot, ons voorbeeld, onze troost soms. Het zit haar vaak tegen maar ze blijft optimistisch. Appelsientje is direct en ze weet wat ze wil. Ze is mooi, ze is lief. En ze is verliefd op Pitsch.

Ik denk dat wij allemaal verliefd waren op Appelsientje.

♦

1980. Ik ben beeldend kunstenaar en tussendoor met illustratie bezig. Ik bezit een aanzienlijk aantal stripverhalen en kinderboeken. Op een dag vind ik bij tante Albertine die oude, vertrouwde, groene, plastic map met 'Appelsientjes' terug en de vergeten liefde laait weer op. Deze keer om professionele reden. Ik herwaardeer het tekenwerk. Ik mag de map meenemen en bijhouden.

♦

'De Perikelen van Appelsientje' is een uitermate zonnige strip. Zowel qua kleurgebruik als qua sfeer van de verhaaltjes.

Af en toe maakt de vertellijn rare sprongen en de strip is ook niet altijd bontgekleurd, hij is soms gewoon zwart-wit met een steunkleur. Dat heeft iets charmants, amateuristisch ouderwets.

Er zit soms ook een prentje tussen zonder tekstballon. Die vind ik eigenlijk nog het sterkst. Zo'n beetje abstract. De lezer moet begrijpen door te kijken.

'De Perikelen van Appelsientje' is zeker de meest gevoelige strip die ik ken, meer dan eens raak ik er door ontroerd.

En zo pretentieloos!

Hij is bovendien anoniem gemaakt. Nergens staat de naam van de tekenaar. Dat intrigeert me.

Ik wil weten wie deze strips bedacht.

Misschien zijn er nog meer 'Appelsientjes'?

Ik tel nu tachtig afleveringen.

Ik plaats opsporingsberichten in 'De Koopjeskrant' en 'Beknopt Verslag' van 'De Standaard' en zoek naar 'Vrouw en Huis' in tweedehandsboekenwinkels.

Deze jacht levert niets op.

♦

Twaalf jaar later, in 1994, illustreer ik opnieuw een boek. Met veel moeite; het is een lijvig boek. Toevallig doorblader ik in die periode 'De Perikelen van Appelsientje' en plots valt me op dat sommige verhaaltjes met mekaar te maken hebben. Voor het eerst realiseer ik mij dat wij al die tijd een lukraak samengeplakte strip lazen, terwijl er wel degelijk verhaal in zit. Ik maak alle 'Appelsientjes' los en probeer ze op volgorde te leggen. Volgens het verloop van de gebeurtenissen. Of volgens het ouder worden van Appelsientje. Want Appelsientje groeit met de jaren. Appelsientje is geen eeuwig Jommeke!

De tekenstijl is ook een hulp: die wordt steeds vlotter. En dan merk ik, bij één van de beginstrips, toch een handtekening: J. FAVOREEL. Nooit van gehoord.

Wat later ontdek ik dat, op de rug van een stripverhaaltje, datzelfde verhaal herhaald wordt in uitgeschreven tekst.

Ondertekend met B.W.?

"Wie heeft daar nu nog een tekst *bijgeschreven*?"

♦

Op een andere achterkant vind ik het adres van de uitgever van 'Vrouw en Huis': Drukkerij 'De Vlijt' N.M., Nationalestraat 46-48, Antwerpen 1.

'De Vlijt' blijkt niet meer te bestaan en inmiddels opgeslokt door 'De Gazet van Antwerpen'.

Het archief van deze krant heeft echter geen enkel nummer van 'Vrouw en Huis' bewaard. Laat staan iets van 'Appelsientje'. Ook J. Favoreel is hen onbekend. Als ik naar B.W. vraag, wordt men zenuwachtig.

♦

1995 is een moeilijk jaar. Ik ben een poosje dakloos waardoor het onderzoek naar 'Appelsientjes' niet kan vlotten. Ik bijt er me vast in J. Favoreel.

♦

Ik stuur enkele dubbels van 'De Perikelen van Appelsientje' naar mijn vriend Piet Schreuders in Amsterdam, de uitgever van de 'Poezenkrant' (een zeer onregelmatig verschijnende krant, vaak in boekvorm, die uitsluitend kattennieuws brengt van de meest uiteenlopende aard).

Piet is er erg blij mee, hij wil 'Appelsientje' graag in zijn krant zetten en zijn lezers informatie vragen. Wie weet?

Hij hoopt dat ik snel mijn verzameling compleet heb en: "Maak er maar een boekje van!"

♦

In het Antwerpse zijn gelukkig niet veel Favorelen. De tweede die ik bel, zegt 'Appelsientje' lang geleden getekend te hebben.

Het is een vrouw! Ze heet Julienne.

Ze is oud en ziek en herinnert er zich weinig van. Ik ben erg ontgoocheld als ze me vertelt dat zij de auteur niet is. Ze werkte gewoon op de redactie en kreeg af en toe een verhaaltje over Appelsientje in haar handen geduwd, waarvan ze dan zelf, zonder enige samenwerking, een strip maakte. Wat?

Direct op het formaat van 'Vrouw en Huis' en altijd volledig in kleur afgeleverd.

Dat verbaast mij nog meer want in mijn collectie zitten nochtans van die zwart-wit verhaaltjes.

"Ja... nu ge het zegt, dat gebeurde soms. Maar waarom ze dat deden...? Ja, dat was gewoon zo."

Ook was het gewoon zo dat de originelen op de redactie bleven.

Julienne Favoreel heeft geen enkel 'Appelsientje'!

Bovendien heeft ze, toen 'Vrouw en Huis' ermee stopte en zij ander werk moest zoeken, haar eigen verzameling drukwerk verknipt.

Heeft dan echt niemand daar iets van bewaard?

"Maar die verhaaltjes," herinnert ze zich plots "die werden wel door een échte schrijfster geschreven. Hoe noemde die nu alweer... Ze woonde in de Lange Beeldekensstraat..."

"Iets met een B..." vraag ik "...of een W?"

Nee... B.W. zegt haar niets.

Maar de naam van de hoofdredactrice weet ze nog wel: Yvonne Nonneman.

♦

Het archief van 'De Gazet van Antwerpen' kan me alweer niet helpen:

"Och meneer, die moet allang dood zijn."

Ik vraag dan naar de vorige archivaris, die op pensioen is.

Ze geven me zijn telefoonnummer.

Herman Staal, de oud-archivaris, heeft inderdaad Juffrouw Nonneman gekend en volgens hem is ze is nog in leven. Hij geeft me haar adres en telefoonnummer.

♦

Juffrouw Nonneman lacht luid: "Och manneke toch..." Ze is bijlange niet dood en ze wil me haar leeftijd niet verklappen. Ze is bijzonder alert. En ze weet alles nog heel precies, of toch ongeveer want ze heeft heel veel dingen gedaan in haar leven.

Hoe 'Appelsientje' begon? Eenvoudig: ze wou in haar blad een stripverhaal, iets voor de kleintjes. Ze vroeg aan Bella Wildert, (de B.W.) die voor 'Vrouw en Huis' een toeristische serie deed en erg plezant en pittig kon schrijven, of zij niets voor kinderen wou doen. Een vervolgverhaal. Bella Wildert zei ja want ze hield veel van kinderen en van verhaaltjes vertellen. En Favoreeltje (Nonneman noemt haar altijd Favoreeltje), die toen bij hen illustraties maakte en de patronen voor snit-en-naad tekende én al de rest om te knutselen,

zou er wel een beeldverhaal van maken.

En zo zagen 'De Perikelen van Appelsientje' het daglicht op 18 september 1960. Het was een onmiddellijk succes. Vele kinderen en ouders reageerden gedurende die jaren. Omdat Appelsientje zo dicht bij hun realiteit stond. Het werd zo'n beetje de mascotte van 'Vrouw en Huis'.

"We hebben er zelfs een pop van gemaakt."

Nooit geweten.

"Ja, Favoreeltje heeft dat ook helemaal uitgewerkt. Die was toch zo handig hè..."

De tekstversie, waar Julienne Favoreel naar werkte, stond blijkbaar altijd naast de strip in 'Vrouw en Huis'. (Altijd? Zou tante Albertine dat dan niet gezien hebben?) Ik vraag of die tekst wel nodig was; dat was toch dubbel op?

"Nee-nee," protesteert juffrouw Nonneman, "die moesten daar apart bij. Die verhaaltjes waren zo schoon geschreven. Hebt ge die niet gelezen? Het was echt literatuur! Het was ook van een bekende schrijfster hè, het was van Rose Gronon! Maar dat wist ik in 't begin ook niet, dat is later uitgekomen..."

♦

ROSE GRONON, pseudoniem voor Marthe Bellefroid (Antwerpen 1901-aldaar 1979), debuteerde in het Frans maar ging onder invloed van Filip de Pillecyn in het Nederlands schrijven. Ze verwierf bekendheid door haar historische romans, waarin de psychologische belichting van de hoofdpersonages belangrijker is dan het verhalende gebeuren. Ze schreef ook eigentijdse novellen, enige toneel- en luisterspelen, tv-scripts en kinderboeken.

♦

Volgens Hilde, mijn vriendin en historica, is 'Vrouw en Huis' gearchiveerd in de Koninklijke Bibliotheek Albert I, hier in Brussel. "Omdat *alles* daar is." Ik bel op en het klopt nog ook!

♦

30 april 1996 spreek ik af met juffrouw Nonneman voor een serieus gesprek. Ze wil dat niet bij haar thuis in Schilde doen maar in Antwerpen, ergens aan de dokken(!) waar ze een paar dagen per week nog op kantoor werkt.

Het is een klein, spits en kwik omaatje. Ze is meteen kwaad wanneer ik een cassetterecorder aan zet. Dat heeft zij vroeger nooit gedaan. Ik ben duidelijk gene goeie journalist. Een goeie journalist moet op zijn geheugen afgaan en geen stukjes uit een opgenomen gesprek plukken. Ik heb dat bandje nooit beluisterd en ben op mijn geheugen afgegaan.

We hebben het eerst over Gronon en daarna over haar zelf. Juffrouw Nonneman schreef over film, koningshuizen en vooral over mode. Ze was daarnaast ook hoofdredactrice. Van 1953 tot 1965 deed ze 'Vrouw en Huis' en toen moest plots alles en iedereen anders en kwam 'Zie Zondagsvriend' in de plaats.

Tot in dat laatste nummer heeft 'Appelsientje' bestaan. Juffrouw Nonneman heeft verdorie alle tijdschriften van 'Vrouw en Huis' bewaard. Verpakt per jaargang, in haar kelder als eigen persoonlijk archief.

Ik wil weten waarom niet alle 'Appelsientjes' in kleur afgedrukt werden.

"Omdat de kleurpagina's in de eerste plaats naar de adverteerders gingen. Dat was 30.000 frank toen en véél geld!"

Dan vraag ik of juffrouw Nonneman toevallig ook al die originele 'Appelsientjes', die kleurtekeningen van Julienne Favoreel, bewaard heeft.

Ze aarzelt en zucht: "Ja... ik had ze allemaal! Maar vorig jaar, bij de grote kuis, hebben we gezien dat er de mieren hadden aangezet en dan heeft mijn neef ze maar op de container gegooid."

"Waaat?" Ik wil meteen al de containerfirma's van haar buurt opbellen maar juffrouw Nonneman zegt dat dat geen zin heeft en dat ik mijn ontbrekende verhaaltjes wel van haar mag kopiëren.

Ze zal voor mij "eens in haar kelder duikelen" (sic).

♦

Ik ben daar enige dagen kapot van.

Alle 'Appelsientjes'! Alle *originele* 'Appelsientjes'! Door Julienne Favoreel allemaal *in kleur* gemaakt! *Weggegooid* ! *Vorig jaar* ! Shit-shit-shit, ik kom gewoon een jaar te laat!

♦

Het is mei 1996.

Een telefonische 'Appelsientjes'zoektocht via de piste Rose Gronon:

- Het Archief en Museum voor Vlaamse Cultuur in Antwerpen heeft alleen maar wat brieven van Rose Gronon en weet van geen

'Appelsientje' af.

- De Stadsbibliotheek van Antwerpen heeft 'Vrouw en Huis' ook gearchiveerd, mooi! En stuurt me betreffende Gronon door naar de Centrale Openbare Bibliotheek.

- De Centrale Openbare Bibliotheek heeft geen 'Appelsientjes' maar wel kinderverhaaltjes in de reeks 'Gouden Regen', die Gronon voor uitgeverij Wolters schreef. En ze hebben ook een boekje van Bella van(!) Wildert.

- Sabam (Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers) heeft helemaal niets van die schrijfsters. Ze doen me naar het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur bellen.

- Bij dit nationaal centrum hebben ze nog nooit van Rose Gronon gehoord en ze zenden me meteen door naar de Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen.

- Deze vereniging geeft mij het telefoonnummer van Gronons vroegere uitgever.

- Uitgeverij De Clauwaert/Davidsfonds in Leuven heeft nog nooit van 'Appelsientje' gehoord. Alle boeken van Rose Gronon zijn inmiddels van hun fondslijst geschrapt maar ze hebben kennelijk nog één

enkele Gronon-omnibus in stock, die ik direct bestel. De rechten gaan naar een zekere Stichting Almo.

- Stichting Almo is een Antwerps soort Sabammetje. Van 'Appelsientje' hebben ze niets maar ze vertellen mij dat ze in verband met andere werk van Rose Gronon in contact zijn met een nichtje van de schrijfster An Bellefroid.

- An Bellefroid herinnert zich 'Appelsientje' wél. Maar, ze heeft er niets van in haar archief. Ze raadt me aan Luc Daems te contacteren, die een kenner is van het werk van Rose Gronon.

- Mijnheer Daems heeft één stripverhaaltje in zijn bezit, waar hij wat laagdunkend over doet. Wanneer ik hem inlicht over de tekstversies is hij heel benieuwd.

♦

Ondertussen hebben we een nieuwe woning.

Ik blijf nog 'Vrouw en Huis' en zoeken.

BRT-Radio, omroep Antwerpen, heeft een erg populair zoekertjesprogramma: 'Soezafoon'. Ik schrijf hen en ze bellen snel terug: of ik over mijn queeste naar 'Appelsientjes' wil komen vertellen?

Ik doe dat rechtstreeks in de ether en vertel over mijn jeugdherinneringen, over het alledaags-menselijke van de verhaaltjes, de zeldzaamheid van de strips (niemand heeft ze bewaard), de literaire waarde (Rose Gronon bleek de schrijfster), het optimisme, de kleur, enz. En ik zeg ook, om alles wat meer gewicht te geven, dat de 'Poezenkrant' geïnteresseerd is in de uitgave ervan wanneer de verzameling compleet is. Ik vertel dus nog iets over de 'Poezenkrant' en tot slot bedank ik alvast de luisteraars voor hun medewerking. Deze oproep heeft geen reactie tot gevolg. Behalve twee mensen die een 'Poezenkrant' willen bestellen.

♦

Ik loop diezelfde dag langs in de Centrale Openbare Bibliotheek van Antwerpen, Psycho-pedagogische afdeling. Het boekje van Bella van(!) Wildert heet 'Rondedansjes om het jaar' het is in een zeer simpele taal geschreven en nog in oude spelling. Uitgegeven door De Sikkkel, geen uitgavedatum. De 'Gouden Regen' reeks van 1963 bij uitgeverij Wolters is speciaal voor beginnende lezertjes. Ook kindersituaties zoals bij 'Appelsientje' maar niet in de ikvorm geschreven. Ze werden geïllustreerd door Lie. En dan is er nog 'De Zilveren Weg', een groter, dikker boek dat bij Lannoo uitgegeven is in 1973 en geïllustreerd door Leo Fabri.

Ik lees de verhaaltjes niet. Het napluizen van die teksten is iets voor later.

♦

Juffrouw Nonneman heeft nog geen tijd gehad "om aan speleologie te doen" maar ze zal me de Jaaroverzichten opsturen. Daar staan alle artikelen per jaargang in, ook de 'Appelsientjes'. Ik moet dan maar weten te zeggen welke verhaaltjes ik ontbreek enz.

♦

Ik blijf Julienne Favoreel op de hoogte houden. Het gaat niet goed met haar. Ze is gehandicapt en heeft het niet breed. Ze deelt haar woning met twee katten waaronder ook een gehandicapte. Ze is nooit getrouwd geweest. De poezen bezetten haar hele huis. Zij zelf leeft enkel in de kamers op het gelijkvloers. Ze komt niet meer buiten. Ze is bang geworden van haar burens. Ze kent niemand meer in haar straat.

En sinds die inbraak vorig jaar heeft ze zich helemaal opgesloten. Ze is nu 73 jaar en heeft heel haar leven in dat huis gewoond en haar zieke vader verzorgd. Zij heeft nog een neef die ze zelden ziet, de zoon van haar overleden zus. Het nichtje, dochter van de neef(?), komt ook wel eens langs maar dat is nu toch al lang geleden. Ze wil niet dat ik haar kom opzoeken.

♦

Ik leer het werk van Rose Gronon kennen. In die Gronon-omnibus lees ik 'De heks' en 'Ik zal leven'. Van 'Iokasta' een tiental bladzijden. Ik ben een trage en moeilijke lezer; ik vind gauw een boek vervelend. Dat blijkt ook het geval voor haar succesrijke historische romans zoals 'De Ramkoning', 'Sarabande' en 'Orso'. Na een paar hoofdstukken ben ik het boek vergeten. Ik hou veel meer van haar novellen. (Nogal wat boeken waren tweedehands te vinden.) 'Het huis aan de St-Aldegondiskaai' krijgt de meeste punten. Rose Gronon peilt naar onze diepere, verborgen gevoelens en slaagt erin die te beschrijven. Soms pakkend, soms zelfs spannend. En altijd zeer intelligent. Ook 'De man die Miguel heette'.

De verhalen van Rose Gronon gaan meestal over het vrouw-zijn en de frustraties die ze van kindsbeen af meekrijgen.

En wanneer ik 'De reis' lees moet ik dikwijls aan 'Appelsientje' denken. Het is ook vanuit een klein, verstandig en gevoelig meisje geschreven. Justine is tien jaar. 'De Reis' is wel dramatischer dan 'Appelsientje'. Het lijden van het verongelikt kind is hier erg uitgesproken.

♦

Effe de kalender erbij halen. Gronon stopt met haar verhaaltjes over 'Appelsientje' in december '65. Twee maand later heeft ze haar novelle 'De reis' klaar. Hmmm...

Er zijn geen parallellen in verband verhaal. Justine is enig kind en de vader autoritair. Dit is Gronons eigen kinderverdriet. Volgens Nonneman had ze een tragische jeugd, ze mocht niks van haar vader.

♦

Februari 1997. De nieuwe 'Poezenkrant' is uit (n°45) met middenin EEN 'APPELSIENTJE'! Piet heeft het verhaaltje 'Ik kan schrijven' uitgekozen. Hij heeft het naar twee kleur bewerkt, blauw en... oranje. Het ziet er erg mooi uit. Een kort bijschrift vraagt de lezers meer inlichtingen. Het enige wat we dan maar schijnen te weten is dat de tekenaar J. Favoreel heet.

Ik stuur Piet onmiddellijk een onderzoeksverslag en vraag hem enkele extra nummers van die 'Poezenkrant'

♦

Uit de Jaaroverzichten van 'Vrouw en Huis' blijkt dat ik de helft van 'De Perikelen van Appelsientje' niet heb. Alles bij elkaar zijn er maar liefst 168 afleveringen! Vermoedelijk kocht tante Albertine na de verhuis geen 'Vrouw en Huis' meer.

Juffrouw Nonneman gaat akkoord met mijn voorstel dat ik, voor beider gemak, de complete jaargangen uitgeleend krijg. En dat ik alles ineens kopieer, ook de tekstversies.

Misschien dat ik alles beter inscan? Dat moet ik eens bestuderen. Juffrouw Nonneman zal hetzelfde doen met haar kelder.

♦

Piet stuurt meer Poezenkranten (de oplage is uitverkocht). Er zijn geen reacties gekomen op de publicatie tenzij dat men het erg mooi en ontroerend vond. Piet schrijft dat hijzelf tot tranen toe bewogen was.

Hij doet verschillende voorstellen om scans te maken, hij vindt dat ik ze moet inscannen.

Ik stuur De Poezenkranten 45 en 40 (waarin mijn 'poezendans' staat) naar Julienne Favoreel en Yvonne Nonneman, die ik intussen al tant' Julienne en tant' Yvonne durf noemen. In die brief tenminste.

♦

Eind april 1997 rijdt Thierry Lewyllie, een goede vriend en grafisch ontwerper met veel computers, me naar Antwerpen.

Bij een neef van Yvonne Nonneman kunnen we alle 'Vrouw en Huis'en ophalen, niet bij haar thuis. Onderweg bespreken Thierry en ik inscanmogelijkheden.

Twintig minuten later overhandigt de vroegere hoofdredactrice van 'Vrouw en Huis' mij vijf toegebonden kraftpapierpakken, waarop een dik rood potlood ooit de jaartallen schreef. 61, 62, 63, 64 en 65. De bundels zitten nog zwaar onder het stof en zijn hier en daar wat verrot door keldervocht. Een aantal tijdschriften van het eerste 'Appelsientjes'jaar 1960 zijn er los bijgevoegd en bewijzen de perfecte staat van de boekjes, ondanks de verroeste nietjes en de schimmelgeur. Ze zijn inderdaad als nieuw, ongelezen. Het is een intens gelukkig moment.

Alle 'Appelsientjes'...

"IK HEB ALLE 'A P P E L S I E N T J E S' !!!"

♦

Juffrouw Nonneman had ook de Appelsientjespop meegebracht. Helemaal versleten. Alle neefjes en nichtjes hadden ermee gespeeld.

♦

Ik mag een half jaar haar weekbladen houden. Juffrouw Nonneman hoopt dat ik er nu ook een uitgever voor vind want: "Kinderen houden er nog altijd van."

Ik zeg dat kinderen weinig te beslissen hebben in de

kinderboekenwereld.

“Ja maar,” antwoordt Nonneman “nu ge al zo ver zijt, zal U dat ook wel lukken hè.”

Het was niet direct mijn bedoeling maar ik beloof mijn best te doen. Ik ben er trouwens van overtuigd dat dat niet zo'n probleem zal zijn.

♦

Vele avonden ben ik ondergedompeld in de wondere huis-tuin-en-keukenkosmos van de sixties. Ik doorblader alle nummers op zoek naar alles wat met Appelsientje zou kunnen te maken hebben. Er is wel een en ander: een Appelsientje als trekpop om zelf te maken. Een kinderjasje à la Appelsientje om te breien met bijhorend patroon. Een ‘Appelsientjes’wedstrijd en lezersbrieven van kinderen, Appelsientjesfans. Er is een artikel ‘Hoe Appelsientje geboren werd’, geschreven door B.W. en een drie weken durende knutselserie door J.F. om de Appelsientjespop te leren maken.

In de laatste jaargang wordt een prachtig artikel over Rose Gronon geschreven. Gesigneerd ‘Y. Nonneman’. En helemaal op de allerlaatste pagina van de allerlaatste ‘Vrouw en Huis’ staat naast het allerlaatste ‘Appelsientje’ een column over Julienne Favoreel. Met haar foto erbij. De tekst is erg persoonlijke maar anoniem. Waarschijnlijk ook van Nonneman. Een bedanking en een gelukwens die eindigt met

“Daag, zegt Appelsientje nu nog aan iedereen. Vergeet me niet!”

♦

Het niet meer verschijnen van ‘Vrouw en Huis’ brak op brutale wijze een nog veel perikelen belovende serie ‘Appelsientjes’ af: binnenkort zou er een nieuw kindje geboren worden!

♦

Ik kijk lang naar de foto van die jonge vrouw.

Ze is mooi... Met wat make-up en een discreet juweeltje. Het portret van een ster. Mijn ster! Ze kijkt me aan alsof we een geheim grapje delen. Een intelligente, guitige blik boven een stoute glimlach. Dit is een buitengewoon karakter, dit is een kapoen.

Julienne Favoreel.

♦

De allereerste strip heeft geen tekstversie meegekregen. Die ontbreekt.

Kennelijk hebben ze toen ingezien dat de tekstversie beter was, of toch zeker er bij moest staan.

♦

De kennismaking met de tekstversies van ‘De Perikelen van Appelsientje’ is een ware openbaring. Werkelijk! Ze zijn ontzettend sterk geschreven. Ik vind ‘Appelsientje’ zelfs beter dan haar romans. Omdat Gronon erg compact moet zijn en zelfs in een klare kindertaal haar typische stijl weet hoog te houden van het ‘tussen de lijnen schrijven’. Want wat je bij Gronon voelt, staat er niet noodzakelijk te lezen.

Precies zoals in 'De reis' voel ik nu ook bij Appelsientje dat mis begrepen zijn. En die onderdrukte gevoelens van een innerlijk gekwetst kind.

Wanneer Appelsientje haar moeder blij wil verrassen door de vaat te doen, laat ze een bordje vallen en ze wordt gestraft. Het leed van Appelsientje is zeer groot. Niet om het bordje, niet om de straf, maar omdat ze GOED wou zijn.

♦

Zoiets kan door Favoreel ook niet getekend worden. Appelsientje is dan onhandig en dom.

Maar, misschien voelden wij dat tragische toch ook aan, alleen door de tekeningen. Gewoon omdat we *ook* kind waren. Een kind is volledig afgestemd op zintuigen en uiterlijkheden. Op zien en voelen. Insinuaties begrijpt een kind niet. Wij *zagen* de strip, we herkenden die situatie en de welbepaalde gevoelens die daarbij hoorden en wij *voelden* wat achter die tekeningen schuilging: het is niet om het bordje en het was niet om de straf dat Appelsientje weent. Appelsientje was onze gelijke.

♦

Ik laat mijnheer Daems weten dat 'De Perikelen van Appelsientje' wel degelijk van literair belang zijn. Maar hij wuift dat weg. Volgens hem zijn de stukjes die Gronon schreef voor 'Vrouw en Huis' puur om den brode. "Ze waren alleszins voor haar niet van literair belang. Het waren oefeningen en nu eventueel nuttig voor onderzoek maar eigenlijk zijn ze te verwaarlozen. Het beste bewijs is het feit dat Gronon ze zelf niet in haar archief heeft gehad. Ze was er dus zelf niet zo tevreden van."

♦

OK, dan heeft ze vijf jaar met 'Appelsientje' geoefend vooraleer 'De Reis' te schrijven. Want in beide gevallen vernemen we via kindergedachten ook dingen die volwassenen denken en die dat kind zélf niet altijd begrijpt. Of omgekeerd: het kind begrijpt maar al te goed wat de volwassene verborgen dacht te houden.

♦

Alles inscannen blijkt een te dure klus. Het is bovendien erg tijdrovend. Ik kan dat nu niet doen. Ik moet het eerst ergens gewoon zwart-wit gefotokopieerd krijgen. En dan zien we wel.

♦

Gronon was niet getrouwd. Ik vraag me af wie model stond voor de familie van Appelsientje?

Ik heb er nu een behoorlijk aantal van gelezen en ik vind die uitspraken van de ouders zó typisch en dat gedoe van de kinderen zó juist dat ik moeilijk kan geloven dat het allemaal zomaar uit de duim gezogen is van een kinderloze tante.

Nonneman zegt dat Gronon zo'n twintig jaar in het lager onderwijs had gestaan. En dat ze vaak in andere gezinnen kwam. Daar logeerde zelfs. Ik mocht ook niet vergeten dat Gronon 'Appelsientje' schreef

op zestigjarige leeftijd! Zij had heel veel gezien.

♦

Ja, maar dan nog... De oudste broer die stiekem rookt, bijvoorbeeld... en hoe dat opgelost wordt...

♦

In haar artikel 'Hoe Appelsientje geboren werd' schrijft B.W. dat haar inspiratiebron een roodharig meisje was dat Ann heette en regelmatig, voor een paar weken bij haar logeerde. Ann was in Engeland geboren en woonde daar ook.

"Ann, die net zoals Sophie van Madame de Ségur, het steeds goed meende, maar vele ongelukken op haar weg tegenkwam, kon gemakkelijk als hoofdpersonage fungeren."

B.W. wist ook hoe graag kinderen over dieren horen vertellen. Vooral als die verhalen met gekende ervaringen samenvallen.

Ann was gek van Mie, de oranje poes van de buurman. En dus vertrok B.W. van een klein roodharig katje dat de perikelen van een roodharig meisje meemaakte

B.W. zegt nog dat Ann zo opgetogen was over de tekeningen dat ze haar brieven voortaan ondertekende met "Appelsientje".

♦

De familienaam van Appelsientje is Grijszoes. En haar officiële voornaam is eigenlijk Roswitha Ethelburgis Aldegonda. Naar haar roemrijke groot tante, ook een oranje kat.

Aldegonda?

'Het huis aan de St-Aldegondiskaai' is van 1957. 'Appelsientje' van 1960. Misschien is er ook ergens een Ethelburgis?

Moet ik mijnheer Daems eens vragen.

♦

Het archief van Yvonne Nonneman blijkt toch ook niet volledig. Er ontbreken een tiental boekjes uit jaargang 1960.

Nonneman heeft echt alles meegegeven, zegt ze. Dus ga ik naar de Koninklijke Bibliotheek waar 'Vrouw en Huis' tot nu toe rustig lag te slapen.

Ik krijg twee als een blok hout ingebonden joekels ter inzage.

De brute wijze van inbinden doet ongeveer een centimeter in de middenvouw verdwijnen. Ze zijn amper open te vouwen. Het is ook duidelijk de eerste keer dat iemand dat doet.

Maar er valt me iets anders op. Die tien ontbrekende 'Vrouw en Huis'en hebben iets gemeenschappelijk. Telkens staat er een artikel in over ene Fabiola de Mora y Aragon, een hupse twen van adellijk komaf uit Santa Barbara, bij Madrid in Spanje. Ze speelt tennis, leest zeer veel, tokkelt op de gitaar, draagt vrolijke bloemenjurken en woont met veel bejaarde huisgenoten in het Palacio aan de Calle Zurbano nummer 5. Familieleden en personeel vertellen in deze reeks artikelen over het verstandige, liefvallige en bescheiden karakter van onze toekomstige Koningin. 'Van een jonkvrouw die de Koning leerde lachen' heet de serie.

Het geheel biedt een zeer goed gedocumenteerd, serieus verslag. En ergens op een foto staat, bij een of andere kok, een scherpe jonge vrouw met bril. Aandachtig luisterend, notitieboekje en pen in de hand. Het is de auteur van de serie: Y. Nonneman.

Ik kopieer ze allemaal, maak er thuis een mooi versierd dossiermapje van en neem me voor het haar later eens te bezorgen.

Uit dank en oprechte waardering.

♦

Julienne Favoreel zegt dat ze het heel schoon vond, haar Appelsientje in de 'Poezenkrant'. Maar, het is toch geen goed tijdschrift... 'Dier en wereld' is stukken interessanter, dáár staat wat in!

Favoreeltje weet veel van dieren. Ze ging vroeger dikwijls tekenen in de zoo.

Een telefoongesprek met haar duurt altijd lang en het verhaal van den inbraak is er altijd bij.

♦

De foto's in dat artikel over Gronon geven mij de indruk dat ik Gronon ooit als kind ontmoet heb. Bij een groot tante in Mortsel? Er staat me een vrouw voor, die struis en resoluut is als een man. Een vrouw die niet vriendelijk is. Met een luide stem. Of was het een diepe stem? Er was iets met die stem... of ben ik helemaal mis?

♦

Ik heb een lijstje gemaakt van de data wanneer er een 'Appelsientje' in 'Vrouw en Huis' stond. Het is leerrijk, ik moet dat mijnheer Daems tonen. Want ik geloof dat dit schema een spiegel is van Gronons agenda. De hiaten staan, durf ik te wedden, voor periodes van vakantie, een lange reis, of een groot tijdrovend werk.

In 1965 is er bijvoorbeeld geen 'Appelsientje' van begin juni tot half september. Meer dan drie maand afwezig?

♦

Juni 1997. Ik ben bezig met een job voor het Kaaithheater en omdat daar gratis gefotokopieerd wordt want een van hun sponsors *maakt* fotokopieerapparaten, mag ik daar van Johan Wambacq alle strips en teksten van Appelsientje kopiëren.

Op meerdere exemplaren. Voor alle betrokkenen van vroeger, nu en later. Er moeten toch ook enkele exemplaren zijn om mee naar uitgeverijen te stappen? Ik kopieer alles wat met Appelsientje te maken heeft, ook de handwerkjes en de artikels. Ze worden aangevuld met het ontbrekend materiaal uit de Albertina Bibliotheek en gebundeld tot een lijvig boek. (De tekstversies worden aparte boeken.) Voor de kaft vergroot ik zo'n lachend kopje van Appelsientje zoals dat boven een strip stond. De woorden "De", "Perikelen", "van" en "Appelsientje" worden wat aangepast en erbij geplakt. Het ziet er sterk uit. Die guitige blik van Appelsientje verleidt meteen.

De tekstversies hebben een effen oranje kaft met daar een klein kopje opgeplakt. Dat is heel chique.

Très joli.

♦

Nu ik de strips naast de tekstverhaaltjes heb, begrijp ik de rare sprongen die soms in de strip gemaakt worden. En die prentjes zonder tekstballon. De strip is echt *maar* een illustratie van de tekst.

♦

De eerste die ‘De Perikelen van Appelsientje’ ontvangt is onze tante Albertine. Dan mijn broers en zusje. Die het meteen doorgeven aan hun kinderen. En opnieuw veroverd Appelsientje het kinderhart. We hadden niet anders verwacht.

“Maar in kleur is het nog veel beter,” zegt Margriet, mijn zusje, “eigenlijk moet ge ze in kleur hebben...”

Iedereen is het daarmee eens maar ik zeg dat ik ga proberen er een uitgever voor te vinden, om alles in kleur uit te geven. Maar dat ik inmiddels grote twijfels heb want die verhaaltjes zijn zo weinig spectaculair en veel te oubollig. Dat wordt tegengesproken. Ik zeg dat, hoezeer ‘Appelsientje’ me ook aan het hart ligt, haar perikelen niet meer passen in deze tijd en dat vooral het opvoedingsideaal verschilt. In geen enkel boek zie je nu nog een moeder haar kind een klap geven.

“Stel het voor aan de BRT(TV),” zegt broer Paul “die zijn altijd op zoek naar zo iets. En dat wordt allemaal wel aangepast.”

♦

‘De Perikelen van Appelsientje’ is *pure* nostalgie! Typisch jaren zestig! Bekijk de gezinssituatie: vier kinderen, vader zit op kantoor en moeder met het huishouden. En huishouden betekent dan niet alleen poetsen en het eten maken en de was doen en strijken. Op de kinderen letten en hun schoolwerk controleren. Het is ook kamers schilderen en kleren zelf maken. Of herstellen. Kousen stoppen! Welk kind weet nu nog wat kousen *stoppen* voorstelt?

En straf gegeven. Want kinderen moesten braaf en beleefd zijn. Kinderen moesten vooral goed luisteren en verder hun mondje houden. Nieuwsgierig zijn was ook onbeleefd. Kinderen hadden geen mening. Kinderen waren dom.

Nee, ‘Appelsientje’ staat ver van 2000.

♦

Dan bel ik naar Julienne Favoreel. Ik wil ze zien om eindelijk het boek van haar Appelsientje in de handen stoppen. Ze is niet erg geïnteresseerd en zegt dat ik het maar moet opsturen.

♦

Ik maak afspraak met mevrouw Bellefroid en mijnheer Daems. Het is de eerste keer dat we mekaar ontmoeten. Mijnheer Daems stelt voor om in Mechelen af te spreken: “Dan komen we allemaal van even ver.”

Ze krijgen allebei de twee versies van ‘De Perikelen van Appelsientje’. En ik krijg van mijnheer Daems een boekje van Rose Gronon dat hij zelf vertaald heeft en kunnen laten uitgeven in een beperkte uitgave. ‘Anne-Marie de Wuestenraedt’ heet het.

Ik uit nogmaals mijn grote bewondering voor de teksten van 'Appelsientje' en ben zeker dat mijnheer Daems zich er mee zal amuseren. "Het is Gronon op haar scherpst en ge zult linken genoeg vinden met de rest van haar oeuvre." Ze zijn zeer in de wolken. Ik luister met plezier naar herinneringen die worden opgehaald over Gronon. Mevrouw An Bellefroid is niet Ann, het Engelse vriendinnetje. Maar ze zal 'Appelsientje' eens testen bij haar kleinkinderen.

Wanneer ik het onderwerp uitgave aansnijdt, wordt men voorzichtig. Het zou zeker fantastisch zijn mocht deze schat uitgegeven worden maar mevrouw Bellefroid wil er niets aan verdienen. Om er dan ook niet fiscaal op belast te worden. We besluiten dat, als het ooit zover komt, er een vzw opgericht wordt en dat we een nuloperatie doen. En dat de boeken geschonken worden aan alle Vlaamse bibliotheken en scholen. Ik wil geen 'Appelsientjes'boer worden.

Mijnheer Daems zegt dat De Vlaamse Gemeenschap subsidies geeft voor dit soort onpopulaire maar belangrijke uitgaven. Ik moet alleen maar een uitgever vinden en dan moet die de aanvraag indienen. En hij wil dan graag de inleiding van dat boek schrijven, gratis, "voor de goei zaak"! Hij waarschuwt me nog om er vooral geen *eigen* geld in te stoppen.

♦

Yvonne Nonneman stuur ik een dik pak. Waaronder dus die fraaie Fabiola map.

Kort daarop ontvang ik een postogram met een klein, speels katje erop.

Ze was "formidabel verrast geweest" en kon niet vertellen hoe blij. Ze wenste me nog veel succes en tekende met "Appelsientje".

♦

Naar de 'Poezenkrant' stuur ik alleen de stripversie. Gewoon voor het archief van Piet.

De rest van de bundels hou ik voor de uitgeverijenronsel van binnenkort.

♦

Voor mezelf heb ik van beide versies een 'werkexemplaar' waarin ik volop bemerkings noteer. Op elke pagina zette ik het jaartal en het nummer van de betreffende 'Vrouw en Huis'. Het is interessant om tekst en tekeningen te vergelijken. Te zien hoe Favoreel dat visualiseren van Gronons literatuur oplost. Gronon leverde immers geen tekstballonscript.

Prachtig ook hoe Gronon op Favoreel vertrouwt. Ze weet dat ze op haar kan terugvallen met een "Kijk maar!" wanneer er iets moois te zien is.

Wat Favoreel soms weer letterlijk opneemt en dan tekent ze Appelsientje die *ons* rechtstreeks "Kijk maar!" zegt.

Appelsientje neemt wel vaker oogcontact met haar lezertjes. En dat zal ons zeker niet onverschillig gelaten hebben.

♦

Eind augustus besluit ik onaangekondigd Julienne Favoreel op te zoeken. Augustus 1997 kent een hittegolf. Ik arriveer rond tien uur 's morgens in Antwerpen en ik zweet me al te pletter. De straten zijn stoffig, de huizen overbelicht en alles voelt heet aan, zelfs de stoep. In T-shirt, dunne flodderbroek en strandslippers, met de tas boeken zwaar aan mijn schouders, op tropisch avontuur. Onderweg denk ik er pas aan bloemen te kopen. Om een beetje goede indruk maken. Alleen weet ik niet waar. Ik ben bijna aan de Boerhaavestraat waar Julienne Favoreel woont, ik passeer het Stuivenberg ziekenhuis en besef plots dat er in een hospitaal altijd wel een bloemenwinkel is. Er stond een fantastisch boeket speciaal voor mij gereed: allemaal oranje bloemen en bovendien oranje verpakt. Wanneer ik afreken zie ik daar een mandje met fruit: druiven, appels, appelsienen... APPELSIENEN ! Natuurlijk! En meteen flits een heel plan door mijn hoofd.

♦

Versterkt door de Goden, die dus allemaal met mij waren, bel ik even later aan. Het is het enige herenhuis in het straatje, hoewel niet groter dan de andere huizen. De rolluiken zijn omlaag. Zoals overal trouwens. De zon brandt in mijn nek terwijl ik wacht. De straat is stil en leeg. Ik hoor gestommel binnen. De huisdeur is nieuw en onbeschilderd. Vreemd. Er zit een lang vertikaal raam in. Twee treden tussen stoep en deur. Iemand praat tegen iemand. Ik verstop vlug de bloemen achter me en hou het papieren zakje met sinaasappelen rechts. Plots floept het raampje open en helemaal *onderaan* het raam kijkt een mager vrouwenhoofd naar me op. Ze beschermt haar ogen. Favoreel-*TJE*, nu begrijp ik Nonneman. Maar ik doe erg vlot en opgewekt: "Dag Julienne Favoreel! Ik ben Gorik Lindemans. We hebben mekaar al een paar kere aan den telefon gesproke. In verband met Appelsientje, weet ge da nog?"

Ze blijft die lange, magere hand boven haar bril houden: "Jaa... ik weet da nog..."

Ik probeer haar grote argwaan met nog meer enthousiasme te breken: "Ik heb voor U nen boek van de Appelsientjes gemaakt! En dië wil ik U nu graag afgeve!"

Argwaan blijft: "Ja, maar ik kan U toch ni binnelate..."

Ik dring aan: "Maar ik wil U da *persoonlijk* afgeve."

"Nee, ik kan U ni binnelate..."

"Maar allee, ik had wa wille babbele met U, over Appelsientje..."

"Neje, da ga ni..."

Ze wordt er zelf ambetant van.

Ik zie achter haar twee katten staan meekijken. Ik ruik ze ook. Ik kijk Favoreeltje nu smekend aan: "Allee-toe... Ik kom daarvoor speciaal van Brussel!"

Ze twijfelt.

"En kijk..." ik toon het papieren zakje "ik heb voor U appelsientjes

gekocht... en ik zou héél graag... met U... een appelsientjen ete!”
Daar moet ze dan toch om lachen. Haar tanden zijn groot en okerkleurig.

Ze kijkt me weer serieus aan, van kop tot teen onderzoekend en zegt dan: “Ge ziet gij er gene kwaaien uit...”

“Nee, ik zijn gene kwaai...”

“Allee dan... kom binnen.”

Ze sluit het raampje en opent de deur: mijn aanvalsmoment!

♦

Ik steek de bloemen binnen: “Astublieft-zie! Nog Appelsientjes!” Het boeket oranje bloemen verrast haar zodanig dat ze de handen vouwt voor haar gezicht dat straalt van geluk. Sprakeloos aanvaardt ze de bloemen.

Ik sta naast haar in de gang. Haar hoofd komt nu ter hoogte van mijn buik. Favoreeltje is gebochelt, van achter en van voor. Mijn ster...?!

Ik verberg die schok door overdreven joviaal te doen: “Nogal een zonneke, hè?”

Ze wijst me binnen te gaan in de voorkamer met de verontschuldiging dat het er niet al te proper is. Bij het openen van die deur word ik ongeveer knock-out geslagen door de kattenstank. Op de gang rook het al flink, maar hierbinnen is de walm van ammoniak en uitwerpselen werkelijk snijdend. Zo'n pis- en strontlucht! Hoe is het mogelijk!

Favoreeltje stoort er zich niet aan en gaat meteen een vaas zoeken in een tweede kamer achter een groot vies gordijn. De voorkamer is donker door de neergelaten rolluiken. Er brandt een zwak peertje boven de tafel. Ook binnen is het warm. Ik roep of er geen raam open kan.

“Neje. Die zijn dichtgeverfd. Al jare gelede.”

Het is niet waar! Straks geef ik nog over... djiezes!

Mijn ogen wennen aan de duisternis en ik ga heel ongedwongen aan tafel zitten. Mijn arm blijft kleven.

Eigenlijk ben ik vooral triest. Ik kan maar niet aanvaarden dat zij, mijn ster in de *allergrootste armoede* leeft. Verschrikkelijk!

Ik blijf echter opgewekt doen en neem alle smerigheid in de kamer voor normaal, als Favoreeltje maar op haar gemak is.

Ze kan eerst alleen maar een plastic emmertje vinden. Dan doet ze me van op de bovenste plank van de commode een soort tabakspot nemen van groen glas. Hij zit helemaal onder het aangekoekt stof.

“Wane schone pot seg!”

♦

Ik wil meteen mijn appelsien eten. Niet omdat ik honger heb maar om de stank in de kamer te veranderen. Favoreeltje kijkt blij naar de bloemen. Ze is er nerveus van. Ze lacht voortdurend. Tijdens ons vrolijk gesprek sprits ik regelmatig vocht uit de schillen op mijn vingers en wrijf dat onopvallend onder mijn neus. Het is werkelijk onvoorstelbaar hoe sterk die strontgeur hier hangt. Favoreeltje

herprijkt de spelden in haar platte wrong en zegt haar appelsientje te bewaren voor een later moment. Ze legt hem naast de korstjes brood op een schoteltje dat voor de televisie staat. De televisie is verscheidene keren met plakband gerepareerd. Overal liggen vliegenmeppers. Van die handjes...

Ik babbel maar raak en de groezeligheid wordt stilaan gezelligheid. Ook zij is goed los gekomen. We praten over elk koetje en ieder kalfje dat ons door het hoofd springt. 'De Perikelen van Appelsientje' keek ze niet eens in. Ze was er wel heel blij mee. Ze verschoot van de dikte.

♦

Met de oranje bloemen tussen ons, zit ik tegenover haar. Een paar vingers onder mijn neus. Mijn ellebogen steunen op tafel, precies zoals zij. Alleen, staat zij recht!

Favoreeltje is niet lelijk. Haar stralend gezicht en guitigheid doen snel haar handicap vergeten. En haar kleding maakt haar zelfs koket. Ze draagt een dun seventies zomerhemdje vol grote, gele bloemen en met zo'n langpuntige kraag, op een licht rokje van een donkere stof met kleine rode bloempjes en *gouden* open zomerschoentjes met een kleine hak. Echt plezant gekleed. De bovenste knopjes van het hemdje staan open. En er vallen me nog dingen op. De manier hoe ze een haarlok pakt, die opdraait en achter haar oor legt. En hoe ze schalks kijkend op mijn reactie wacht wanneer ze iets om te lachen vertelt. Zelden zag ik bij een oude vrouw zoveel meisjesachtigheid. Haar ogen zijn zelfs wat opgemaakt. Leuk, zo midden in de week! Er stijgt opnieuw grote bewondering voor mijn idool. Een oude, eenzame, arme, gehandicapte vrouw die nooit buitenkomt? Het is een echte kunstenaar! Haar zin om zot te doen, haar creativiteit. Dat portret uit die laatste 'Vrouw en Huis' komt me weer voor de geest en... ze is nog precies zo: een guitige blik boven een stoute glimlach.

♦

- In een bepaald verhaaltje in 1964 ontmoet Appelsientje in het bos een vrouwtje dat eikels en wilde kastanjes zoekt. Dat vrouwtje is als mensvrouwtje getekend en niet als katvrouwtje. Waarom?

- Appelsientjes moeder is een nogal mollige vrouw, tot 1961. Daarna slankt de moeder geleidelijk aan af tot ze in 1964 zo dun is als tante Hermine. Vroeg iemand dat te doen?

- Eind 1965 is er één Appelsientjesstrip die totaal anders getekend is. Was U toen ziek?

- Ondanks de soms dramatische ondertoon in de teksten van Gronon blijft het verhaal in uw tekeningen optimistisch. Was dat een bewuste ingreep?

- Het valt me op dat U soms hele stukken aanpast of zelfs een dialoog creëert. Had U daarover overleg met Nonneman?

- Is het laatste verhaaltje écht het laatste? Het lijkt me dat er nog klaar waren.

- Welke zijn de kinderboeken en strips waar U naar opkeek?

♦

Ik had een lijstje met vragen gemaakt dat ik tussendoor probeer af te handelen maar op geen enkele vraag kan ze antwoord geven. Het is allemaal te lang geleden. Ik zal het Nonneman moeten vragen. Of ik ga daarvoor eens terugkomen, misschien met mijn map originele 'Vrouw en Huis'knipsels erbij. Rustig samen, haar tekenwerk eens bewonderen en bespreken.

Favoreeltje vertelt me nu alsmaar andere belevenissen van vroeger. Hoe ze zich met haar handvaardigheid gered heeft tijdens de oorlog. Ze kon echt dikke kersen borduren en van die schoon bloemen. Voor Amerikaanse officieren! Ze straalt.

♦

Wanneer ik uiteindelijk over zaken begin, lacht ze niet meer. Ze is helemaal niet geïnteresseerd in een heus boek. Ze wil absoluut geen geld verdienen, nu. Ze heeft een gehandicaptenpensioentje waarmee ze juist rondkomt zonder(!) belastingen te moeten betalen. Ze wil niets met een 'Appelsientjes'boek te maken hebben. Ik begrijp het niet. Ik vertel haar over de nuloperatie die ik met mevrouw Bellefroid afgesproken heb. Maar ook dat laat haar koud. Ze is bang. Het maakt haar droevig. Ik wijs naar haar grote ruige televisie en zeg: "Wacht maar, Appelsientje zal er nog voor zorgen dat ge nen beteren TV hebt!" Ze lacht weer en ik juich: "Of e beter huis?"

"Nooit van mij leve gaan ik hier weg!" zegt ze kwaad. Het huis is dat van haar ouders geweest en is nu van haar en daar volgen de verhalen weer. Ze doet me ook de hele inbraak nog eens over, hoe ze krijste en spartelde wanneer ze haar wilden wurgen, de nieuwe voordeur, enzovoort.

♦

Plotseling wordt er aangebeld. Het is de sociale werkster, die de boodschappen doet. Een Marokkaans meisje, dat kennelijk voor de eerste keer hier komt en meteen vraagt of er geen raam open kan. En of ze niet eens wat moet kuisen. Maar dat hoeft niet van juffrouw Favoreel, dat doet ze zelf wel. Ik lach ermee en nijp het laatste stukje appelsienshil plat. Het meisje kijkt zo onbegrijpend dat ik mij genoodzaakt voel mijn eenmalige aanwezigheid te verklaren: "Ik ben dit boek hier komen brengen. Met allemaal stripverhalen er in die *zij* getekend heeft. Kijk! Lang geleden, toen ik een kleine jongen was. Zij was Walt Disney voor mij. Ze kon prachtig tekenen, zie maar."

Ik toon enthousiast de gebundelde 'Appelsientjes' en merk aan haar aarzelende reactie dat ze helemaal niet onder de indruk is. Ik kan al raden waarom:

"Maar ze waren wel allemaal in kleur, zoals deze hier."

Dat vindt het meisje *zeer* mooi en ze lacht naar Favoreeltje: "Is dat echt van U?"

Favoreeltje staat daar heel blij, geflatteerd, en ze knikt.

"Ik wil dat boek laten uitgeven" zeg ik "en alles in kleur hè."

“Amaai, da ga schoon zijn!” lacht het meisje weer naar Favoreeltje die opnieuw alleen maar knikt. Met schitterende ogen.

♦

Favoreeltje kan haar boodschappenlijstje niet vinden. Hiervan maak ik gebruik om te zeggen dat ik maar eens moet opkrassen. Het blijft bij een heel hartelijke handdruk met beide handen. Ik beloof haar op de hoogte houden.

Wanneer ik terug die bloedhete broeikas van de straat instap, zeg ik haar: “Maar ik kom nog wel ne keer goeiendag zeggen, zenne” en we lachen verlegen.

♦

Als de gelukkigste mens op de wereld loop ik de zinderende straat uit, verblind door het felle middaglicht.

Ik adem diep de warme lucht... nooit voelde hitte zo fris.

♦

OK! Een uitgever dus.

Ik ken goed Wijnand en Mieke Plaizier die in Brussel een Kunstwinkeltje en uitgeverij hebben. Ze zijn gespecialiseerd in typografie, fotografie, architectuur en artistieke leukigheden (zoals de ‘Poezenkrant’).

‘De Perikelen van Appelsientje’ lijkt me iets voor hen. Ze zijn inderdaad voor een uitgave te vinden mits dit project gesubsidieerd wordt natuurlijk.

Wanneer ik voor de subsidieaanvraag naar het Ministerie van Vlaamse Cultuur bel, zeggen die mij dat het wel een “erkende, aangesloten boekenuitgever” moet zijn.

♦

Schijnbaar ben ik helemaal mis Gronon ooit als kind ontmoet te hebben. Volgens mijn familie is dat onmogelijk.

♦

Na eerste telefonische kennismakingen, stuur ik exemplaren van de Appelsientjesstrips én -teksten plus de kleurkopieën naar Davidsfonds/Infodok in Leuven, Bakermat in Mechelen en Artiola in Averbode. Zeer erkende en zeer aangesloten Vlaamse uitgeverijen. Telkens had ik de verantwoordelijke persoon (resp. Rebecca van Rechem, Jos Baeckens en Griet Vandewalle) verwittigd dat dit geen commercieel project betrof en dat er subsidie zal moeten aangevraagd worden. Dit was perfect mogelijk omdat het hier een vergeten parel betrof die in eer hersteld moest worden gezien de Historische Waarde. Een bloemlezing kon ook, om te beginnen misschien, maar het feit dat deze verzameling compleet was, moest als grote kracht aangewend worden. Alle Suske & Wiske in één boek! Dat zou toch fantastisch zijn? Zo’n ‘catalogue raisonné’!

Ik krijg geschreven en telefonische antwoorden die me mededelen dat het een te *moeilijk* genre is en dat daar geen publiek voor is.

Alsof ik dat betwijfelde.

♦

Kort daarop ontmoet ik Marleen, die heel geïnteresseerd mijn omzwervingen met 'De Perikelen van Appelsientje' aanhoort. Ze zegt dat zo'n boek zeker en vast een uitgever kan vinden. Uit Vlaams cultureel belang!

Ben ik al bij Lannoo geweest? En heb ik het gevraagd aan het Archief en Museum voor Vlaamse Cultuur? Of Het Stripmuseum?

"En trouwens, er is ook gemakkelijk privé-geld voor te vinden."

Alleen moet ik me professioneel voorbereiden en heel precies weten te vertellen hoe het boek er uit zal zien en vooral hoeveel het kosten zal. Een écht zakelijk dossier moet ik opmaken.

♦

Bij Thierry, de computervriend, maak ik een lay-outvoorstel voor de verhaaltjes van Appelsientje, strip plus tekst. Ik kies "Mijn eerste zwemles" (1962 N°34). Gespreid over een dubbele pagina: de tekst staat op het rechterblad en de strip links. Omdat het Appelsientjeskopje, linksboven elke strip, iedere keer door Favoreeltje hertekend werd en misschien tot leven komt als je de linkerpagina's snel laat 'flippen'.

De tekst krijgt ook wat leven door vaag onder de tekst een voorwerp te plaatsen dat een rol speelt in dat verhaal (in dit geval moest dat een zwemband worden). Verder wil ik de verhaaltjes helemaal in die jaren zestig duwen door de cover van de desbetreffende 'Vrouw en Huis' erbij te plaatsen met uitgavedatum en al. Het ziet er zeer aantrekkelijk uit. Ik ben tevreden.

♦

Ik contacteer nu twee grote drukkerijen die boekdrukervaring hebben én een eigen pre-press, zodat ze mij een totale prijsofferte kunnen maken.

1000 Exemplaren / 360 pagina's / iets minder hoog dan een A4 formaat / helemaal in quadri.

Bij De Cuyper-Robberecht in Zele kost het 1.750.000; bij Tallon/De Schutter in Brussel/Antwerpen kost het 2.160.000 frank. Beide drukkerijen vinden het een prachtig project en willen bijtijds wel iets aan hun prijs doen bij wijze van sponsoring.

♦

Geert Mollaert van Tallon/De Schutter heeft zelfs een dummy laten maken. Hardcover en al, alles compleet in het wit. 360 pagina's, 135 gr satiné.

'De Perikelen van Appelsientje' wordt een zwaar kunstboek van bijna 3 cm dik!

Ik plak er een print in van de dubbele pagina die ik met Thierry voorbereidde. Schitterend! Nu nog oranje op snee?

♦

Het vrolijk kijkende kopje van Appelsientje met de bijhorende titel zoals ik die gebruikte op de covers van de gekopieerde bundels, heb ik nu verkleind als een stempel in handen en bedruk er briefpapier mee en enveloppen van verschillende formaten in twee kleur! Het is

een sterk embleem geworden.

En ik moet zeggen: ik ben professioneel heel goed voorbereid!

♦

Bon, ik trek er weer mee rond:

- Ik begin bij het Schepencollege van Cultuur van de stad Antwerpen omdat 'De Perikelen van Appelsientje' ontegensprekelijk een zuiver Antwerpse aangelegenheid was: 'Vrouw en Huis', Rose Gronon, Favoreeltje, zelfs Appelsientje is van Antwerpen...

Bruno Verbergt van het Kabinet van de Schepen van Cultuur excuseert zich en erkent dat het een schande is, maar ze doen niets voor literatuur. Het is een mooi project, ze zouden heel graag het boek hebben, als het er komt... maar ze kunnen helaas niets doen.

"Zijt ge al in het Stripmuseum geweest? In Brussel?"

- Het Stripmuseum in Brussel heeft zelfs geen geld om catalogi te maken bij hun eigen tentoonstellingen. Charles Dirik en Patrik Lefever kijken zeer geïnteresseerd naar de 'Appelsientjes'strips die ik meebracht. Ze prijzen mijn lay-outvoorstel en willen later het boek graag hebben voor het archief van het museum. Ze raden me aan om het voor te stellen aan stripfestivals zoals dat in Turnhout of Middelkerke.

- Ik bel Ad Henderix van 'De Gouden Adhemar' op in Turnhout. Nee, zij kunnen zich geen extra uitgaven veroorloven. Probeer eens bij 'Het Besloten Land' in Leuven. Maar als het boek er komt, zouden ze wel een exemplaar willen.

- Bij 'Het Besloten Land' ziet Bart Pinseel niet in wie zo'n boek zou kopen. Ik zeg dat het publiek voor 'Appelsientje' enkel bestaat uit enkele nostalgici en een paar poezenfreaks maar dat het me te doen is om de geschiedenis. Er moet een vergissing goed gemaakt worden. Er bestaat subsidie voor dit soort uitgaven. Ze zeggen dat ik het dan toch moet vragen aan het Vlaams Archief. En, als het boek er is, moet ik er hen eentje van bezorgen, 't ziet er nogal goed uit.

- Het Archief en Museum voor Vlaamse Cultuur (Antwerpen) kan amper hun archiverend werk gefinancierd krijgen. Maar ze moeten natuurlijk dit boek hebben als het verschijnt, om 'Gronon' aan te vullen. Leen Van Dijck geeft me dan het telefoonnummer van Stefaan Van Den Bossche i.v.m. subsidiëring.

- Mijnheer Van Den Bossche had ik al eerder gebeld. Hij was toen ook erg geïnteresseerd. Hij zou er gaarne een exemplaar van willen als het klaar is en raadt me aan het met een jonge uitgeverij te proberen. Zoals Leo Peeraer, die heeft al eerder subsidie gekregen en doet het goed.

♦

Ik neem geen contact met mijnheer Peeraer. Ik heb er even genoeg van. Overall hoor ik wat ik al lang wist. Dat het een erg mooi project is en dat het er prachtig uitziet maar dat er helaas geen kopers voor zullen zijn.

En toch... iedereen wil het *hebben*.

Ik moet het kunnen *geven* dus...

♦

Ik ontwikkel een nieuw plan om 'De Perikelen van Appelsientje' in eigen beheer uit te brengen. Betaald door reclame. En wel door exact *dezelfde* reclame die in de 'Appelsientjes'jaren het bestaan van 'Vrouw en Huis' verzekerd heeft. De reclame waarvoor 'Appelsientje' toen plaats moest ruimen, zal nu de ereplaats aan 'Appelsientje' geven in een gezamenlijk boek.

Aan dezelfde prijs als vroeger, 30.000 frank per pagina, heb ik dan zo'n 60 à 70 pagina's nodig. Dat is makkelijk haalbaar.

Het tijds kader zal door die oude reclame nog duidelijker uitkomen. Zeker wanneer het aangevuld wordt met een parallelle studie over 'De reclame van de zestiger jaren in het Vlaamse gezinsblad'.

Als return komen hun logo's achteraan op de kaft. De boeken worden dan gratis verspreid over alle archiverende instanties, openbare bibliotheken en scholen in Vlaanderen.

Ze worden *gegeven!*

♦

Josephine vindt het een schitterend idee.

Josephine Overheem is al heel haar leven werkzaam als journalist en uitgever in onze publiciteitswereld. Ik heb haar 'Het huis aan de St-Aldegondiskaai' laten lezen en haar reactie was: "Ja, ze kan schrijven, de madam!" Overigens vindt ze 'Appelsientje' nog altijd aktueel: "Die situaties kind-ouder heb je nu nog steeds, hoor."

Josephine helpt me om van alle vroegere merken de huidige verdeelfirma te vinden. En wie ik daar contacteren moet. Ze raadt me aan met een grote te beginnen, die zal dan de anderen wel meetrekken. Ik twijfel nog. Is het niet een al te naïef project? Ze zegt dat dat wel degelijk zo is maar dat het een zeer edel project is. En door in zoiets te participeren, raken die gasten hun slecht geweten kwijt. Josephine zag het echt zitten en wou best die aanvullende studie over sixties pub schrijven.

♦

Tussendoor doe ik een klein studietje. Ik wil weten hoeveel 'Appelsientjes' er per jaar verschenen. En hoeveel in kleur?

In 1960 verschenen 11 strips: 11 kleur + 00 zw/wit

In 1961 verschenen 25 strips: 11 kleur + 14 zw/wit

In 1962 verschenen 36 strips: 25 kleur + 11 zw/wit

In 1963 verschenen 34 strips: 14 kleur + 20 zw/wit

In 1964 verschenen 37 strips: 07 kleur + 30 zw/wit

In 1965 verschenen 25 strips: 03 kleur + 22 zw/wit

Besluit? Reclame heeft de kleur uit 'Appelsientje' verdreven.

♦

Eind oktober 1998 heb ik mijn eerste dossier klaar. Voor de Kredietbank.

In 61 en 62 voerde de Kredietbank in 'Vrouw en Huis' een kampanje die de lezers ertoe aanzette *een bankrekening* te openen. Dat was

iets nieuws toen. Het is een grappige campagne.

Mijn dossier bevat daar kleurkopieën van, plus een 'Inleiding', twee gekopieerde stripverhaaltjes in kleur, vijf tekstversies en natuurlijk dat lay-out voorstel voor het boek. Allemaal mooi verpakt in oranje mapjes met daar telkens een lachend Appelsientje op. Ik doe er nog het catalogusje bij van mijn recente tentoonstelling met een persoonlijke inscriptie voor de heer Piet Jaspaert, die ik vroeger een paar keer ontmoette. Ik ga, ter zijner attentie, die omslag in het KB-hoofdgebouw in Brussel afgeven. Appelsientje lacht op de envelop, de zon schijnt... dit gaat lukken!

♦

Maandag 3 november 1997 laat ik deze nieuwe evolutie weten aan juffrouw Nonneman. Ze vindt het heel goed nieuws. Ik kan zonder probleem haar tijdschriften wat langer bijhouden. Ze bewondert mijn courage. Ik voel me sterk.

Dan telefoneer ik Favoreeltje. De hoorn wordt niet opgenomen.

Ik probeer later opnieuw. Er wordt weer niet opgenomen. Ik laat altijd erg lang rinkelen.

♦

Ik bel mijnheer Jaspaert. Hij zit in een vergadering. Mijn dossier heeft hij aan zijn medewerker doorgegeven. Ik noteer de naam.

♦

Is ze ziek of verhuisd of gehospitaliseerd? Ik blij Favoreeltje bellen. Er gaan zo een paar dagen voorbij en dan informeer ik bij het OCMW omdat ik dacht dat die sociale werkster daar voor werkte. Er is geen Julienne Favoreel ingeschreven bij hen. Ik krijg andere telefoonnummers van andere buurthulpdiensten maar nergens vinden ze haar naam. Tot, ik weet niet meer op welke dienst, iemand zich herinnert: "Jaa-ja, daar hebben wij voor gewerkt. Tot in september, denk ik."

"Hoezo? Hoe kan dat? Wat is dat voor hulp?"

"Ja meneer, wij zijn daarmee gestopt omdat er geen medewerking van haar was."

"Medewerking? Zij is gehandicapt en..."

"Jaja maar zij werkte niet mee, hè! We mochten haar ni verzorgen, we mochten er ni kuisen... Hebt ge die stal daar al eens gezien?"

♦

Ik begin ziekenhuizen af te bellen. Ik ben zeer ongerust en vrees het ergste. Ik probeer me Favoreeltje voor te stellen wanneer niemand voor haar boodschappen doet, twee maand lang. Stuivenberg Ziekenhuis, St-Elisabeth Gasthuis, St-Vincentius Gasthuis. Ik vind haar niet. Ze had een neef maar ze zei nooit een familienaam. Middelheim Instituut. Ook niks. Ik zeg die man dat ik ongeveer alle Antwerpse hospitalen afgebeld heb om iemand te vinden en ik doe zo wat mijn verhaal als hij mij onderbreekt: "Sorry meneer, hebt ge een minuutje?"

Het duurt gelukkig inderdaad niet lang: "Meneer?"

“Ja...”

“Ik heb slecht nieuws voor U meneer... Ik zie hier dat Julienne Favoreel overleden is... Ja, ik dacht er ineens aan om ne keer in den dodenboek te kijken, dat krijgen alle hospitalen door hèn, en ja... voilà: ze hebben haar de vierde november dood gevonden, thuis. De burenen hoorden bij haar geen leven meer en ja... Ze zou den eenendertigste oktober gestorven zijn... Zijt ge familie, meneer?”

♦

De begrafenisdienst is buitengewoon kort, zoals de kist.

Er zijn hooguit twaalf aanwezigen. Juffrouw Nonneman kon niet komen. Ik ben deze keer per auto en volg de lijkwagen naar de begraafplaats van Berchem. Ook daar alleen maar formaliteit.

Na een laatste groet, bij het verlaten van het kerkhof loop ik achter de vier mensen die de familie van Julienne Favoreel schijnen uit te maken: een man met zijn vrouw, hun dochter en diens vriend. De vrouw draait zich om en vraagt me wie ik ben. Ik begin over ‘Appelsientje’. Ze weten er schijnbaar van. We hebben een kort, innig gesprek over Favoreeltje. Over haar zin voor humor, haar verleidende blik, haar levenslust, haar liefde voor dieren...

Naar verluid liet ze zich achteruit gaan sinds de dood van een van haar katten. Ja, die gehandicapte...

Ik besluit met: “In ‘Appelsientje’ zal ze verder leven, haar boek komt er, wacht maar...”

Ze heten Van Genegen, ik krijg hun adres maar ze zijn niet geïnteresseerd.

♦

In het naar huis rijden, droom ik van een grote oranje grafsteen met dat vrolijke Appelsientje er op, dat ik al voor zoveel gebruikt heb. En dan beseft ik: “Favoreeltje *was* gewoon Appelsientje. Ze heeft altijd zichzelf getekend... Ze keek als Appelsientje, ze lachte als Appelsientje, ze was even zonnig en charmant. En die jurkjes van Appelsientje kwamen uit haar kast.”

♦

De Kredietbank laat niets van zich horen. ‘Appelsientje’ wordt steeds aan een andere medewerker doorgegeven. Eerst Guido Leflot, dan Jef Plasmans en daarna aan mevrouw Van Steenwinkel. Het vergt vele telefoons alvorens ze me antwoordt dat de Kredietbank geen literaire projecten sponsort. Ik krijg enkele dagen later het dossier teruggestuurd.

Zonder een begeleidende brief heb ik mijn eigen omslag weer in handen, met alles er nog in, ook de catalogus met inscriptie.

♦

In het voorjaar van 1998 verslapt mijn aandacht voor het ‘Appelsientjes’boek. Ik merk dat, sinds Favoreeltje dood is, de zin van het project ook dood gegaan is. De drijfveer is weg.

Het is waar dat ik iets had willen betekenen voor Julienne Favoreel. Ik had ze *haar* ‘Appelsientje’ willen schenken.

En het succes dat er op zou volgen. Een succes waar ik stiekem toch op hoopte. Want zij was de enige die dat succes oogsten kon. Oogsten moest...

♦

Die man van drukkerij De Cuyper/Robberecht, Walter De Winter, heeft me zo ieder half jaar eens opgebeld om te vragen hoe het met het project staat. En telkens was er wel een of andere veelbelovende verschuiving. Maar vandaag heb ik hem gezegd dat echt niets schijnt te lukken.

En dat ik hem wel zou bellen wanneer er positief nieuws is.

♦

In juli 1998 leer ik via een heel andere weg Leo Peeraer kennen. Hij bewondert mijn werk als kunstenaar en vraagt me enkele voorstellen te doen voor een boek. Ik haal 'Appelsientje' weer boven en doe daarbij mijn lang verhaal. Hij is zeer geïnteresseerd, houdt het een tijdje in beraad maar weigert het tenslotte ook. Hij vindt het een heel mooi project maar te duur voor zijn klein uitgeverijtje. Inderdaad, hij ontving ooit subsidie, waar hij dan een harde kaft van kon betalen. Het is een belachelijk systeem, zegt hij. Hij is er in feite tegen. Zoiets beschadigt de markt en tenslotte zijn het nog die allergrootste uitgeverijen die er het meest van profiteren, zoals een Lannoo. En dan krijgen die tien miljoen of meer! Enfin, hij hoopt toch dat het boek er ooit komt en wil er dan absoluut eentje hebben.

♦

Het bezoek aan mijnheer Peeraer heeft twee gevolgen.

1 Leo Peeraer had over 'Appelsientje' en Gronon en mijn immens enthousiasme verteld aan Johan Van Cauwenberge die 'De Kunstberg' maakt, een radioprogramma op BRT 1, dat toen een item had lopen dat 'Het lievelingsboek' heette en waarin een bekende of minder bekende Vlaming drie minuten lang vertelt over zijn/haar lievelingsboek. Kortom, de BRT vraagt me om voor hun micro te komen.

2 Ik neem contact op met Lannoo!

♦

Ik spreek drie minuten over 'De Perikelen van Appelsientje', zonder goed te weten hoe mijn verhaal zich opbouwt. Ik schreef wat losse nota's maar ik heb daar weinig houvast aan. Ik wou ook niets aflezen, ik wou vlot en vrij vertellen, met haperingen desnoods, als het maar 'naturel' overkwam. Mijn verhaal gaat over dat dik, prachtig boek dat voor me ligt. Ik beschrijf het even: het lachend katje op de cover, de bonte kleuren, het optimisme. En dan de fantastische verhaaltjes, fantastisch in hun diepmenselijke alledaagsheid. Ik heb het over Rose Gronon en over Julienne Favoreel. Over hoe deze schat eerst verloren was gegaan. Niemand had het bewaard... enzovoort, enzoverder. Wanneer ik de laatste vijftien seconden inga, wordt een teken gegeven en dan rond ik af met snel te zeggen dat dit lievelingsboek van mij, nog *niet* uitgegeven is en dat ik benieuwd ben of er iemand

luistert die me daarmee helpen wil.

♦

Johan Van Cauwenberge zegt dat Rose Gronon een van de grootste, zoniet dé grootste Vlaamse schrijfster is: “Zij is onze Yourcenard... hetzelfde kaliber!”

♦

In Tielt, bij Lannoo, toon ik Lieven Sercu en Luc De Meester verschillende ‘Appelsientjes’ in kleur en de prachtige dummy en doe opnieuw mijn litanie. De loftrompet enerzijds en anderzijds ook dat het een zeer a-commercieel boek is. Maar! Het is een verloren schat, die nu terecht is en uitgegeven moet worden. Het kan ook in verschillende delen, maar dat zou een beetje jammer zijn. Over Gronon en het Vlaams cultuurgoed dat in eer moet hersteld worden en dat ze daarvoor zeker subsidie zullen krijgen, dat ik al contact had met het ministerie, bla bla bla...

OK, ze zijn erg enthousiast, ze begrijpen mijn wens volkomen en gaan het bestuderen. Ze doen er lang over. Telefoneren helpt niet.

Eind oktober brengt de post een pakje. Mijn Appelsientjesdossier en een brief. In de brief staat: “Appelsientje is een verrukkelijk project maar jammer genoeg onverkoopbaar.”

Dat is nieuws!

♦

‘Mijn lievelingsboek’ wordt twee keer uitgezonden. Later in het jaar nog eens. Na de eerste uitzending kwam een reactie.

Een vroegere klasgenote van Favoreeltje, mevrouw

A. De Roey wil me een paar belangrijke gegevens doorspelen.

Dat ze samen school liepen in het Technisch Instituut Sint Maria.

Dat Julienne Favoreel een erg begaafde leerling was en een zonnig,

opgeruimd karakter had en dat ze vaak de hele klas aan het lachen kreeg.

Dat ze onder een zware handicap leed en daardoor zelfs niet

toegelaten werd tot het onderwijs. Dat ze allerlei tijdelijke jobs heeft

aanvaard en dat ze daarmee amper rond kwam. Dat haar gezondheid

haar grote parten speelde. Dat ze na het overlijden van haar ouders

en zus, eenzaam en teruggetrokken leefde en dat ze haar vorig jaar

gevonden hadden. Ze was overleden...

♦

Ik heb weer wat anders ontdekt. In de jaren zeventig werd er een boekenserie uitgegeven van de gesprekken die Joos Florquin had met bijzonder gecultiveerde landgenoten in zijn Tv-programma ‘Ten huize van...’. 3 Februari 1969 was Rose Gronon aan de beurt geweest. Ik kopieer bladzijde 120 uit boek VI, waar ze het eventjes over kinderboeken hebben.

Joos Florquin vraagt: “De naam Bella Wildert hebt U verder niet meer gebruikt ?”

Gronon antwoordt: “Toch wel. Ik heb veel kinderverhalen geschreven voor het nu niet meer bestaande weekblad ‘Vrouw en Huis’, o.a. veel stripverhalen in kleur over de lotgevallen van het rosse katje

Appelsientje en haar veelsoortige familie. Die waren bijzonder pittig geïllustreerd. Er zijn er zo wel 200 geweest. Ik vind het jammer dat die nooit in een album werden uitgegeven. Maar welke uitgever wil zich daarover ontfermen!”

Joos Florquin geeft hoop: “Die uitgever luistert misschien op dit ogenblik. (...)”

♦

Het valt me op dat Gronon naar de strips verwijst en niet naar haar tesktversies. En dat ze niets zegt over haar grappige toeristische rubriek, waarin haar autootje Prudence het woord neemt. Dat was toch ook onder B.W. geschreven?

♦

Het najaar 1998 is wegens floppende tentoonstellingen en andere problemen een erg depressieve passage.

Op een van die tentoonstellingen was, onder de titel ‘Invloeden op mijn leven en werk’ een ‘Appelsientje’ te zien. (‘De Verfdoo’s’ 1962 N°12)

Ook hier had ik gehoopt op... iets...?

♦

Waar ben ik toch mee bezig?

♦

Bij de jaarwisseling breng ik juffrouw Nonneman en de erfgenamen van Gronon en Favoreel op de hoogte van de afgelopen gebeurtenissen en het feit dat ik het ‘Appelsientjesboek’ een beetje aan het opgeven ben. Ik wil wel nog even naar privé geld zoeken want er zijn zo een, twee dingen die ik niet probeerde.

In 1999 dus.

♦

Februari 1999 stuur ik een serieus dossier naar de manager Media Operations van Unilever, Wilfried De Blay. Deze mijnheer beslist over 14(!) van de 34 producten die in de periode 1960-1965 adverteerden in ‘Vrouw en Huis’. Om bij die mijnheer wat zakelijk over te komen heb ik vooraf een lijst aangelegd van alle producten die toen een kleurpagina hadden gekocht in ‘Vrouw en Huis’. Opgesomd per jaar en in volgorde van verschijnen.

Voor zijn 14 merken betekende dat een totaal van 129 verschillende advertenties. Vele daarvan werden uiteraard herhaald zodat alles samengeteld 534 keer geadverteerd werd. Gespreid over de zes jaargangen, zijnde 276 tijdschriften.

(Ik ben daar wel even mee zoet geweest.)

Ik vraag nu 50.000 frank per pagina. Ik heb dan maar 40 advertenties nodig. Unilever kan gemakkelijk 15 à 20 advertenties selecteren en daarmee is de trein in beweging.

Misschien betalen zij wel alles? Met enkel en alleen *hun* reclames?

Bij dit businessplan voeg ik een flink aantal kleurkopieën van hun sixties reclamecampagnes. Plus de klassieke kleurkopieën van ‘Appelsientjes’, mijn lay-outvoorstel en nog iets over Gronon.

En ik wil het project ook graag komen verdedigen.

Het is het stevigste dossier dat ik maakte.

Ook als deze mijnheer maar een beetje toehapt en zijn slecht geweten maar een beetje witwast, zal dat de noodzakelijke duw in de rug zijn voor de overige sponsors.

Ik kruis mijn vingers.

♦

Ondanks de poeders Omo, Coral, Lux, Sunil en Soleil, die Unilever bezit, wordt hun geweten niet makkelijk witgewassen. De manager Media Operations schrijft dat het initiatief ‘De Perikelen van Appelsientje’ annex ‘Reclame in de sixties’ hem om culturele reden heel genegen is, maar dat hij te weinig commerciële argumenten heeft kunnen aanbrengen om diepgaande steun te kunnen verwerven voor de realisatie.

Waarom heeft die man ‘Appelsientje’ niet gelezen toen hij zeven was? Dan *was* dit boek er... Zonder gelul!

♦

Tenslotte wil ik nog bereid zijn wat losse flodders uit te proberen.

Ik richt een brief aan de heer Dhuyvetter van de frisdrank ‘Appelsientje 100% puur en ongezoet sinaasappelsap’. (“Hoe komen ze aan die naam?”, “Kennen ze ‘De Perikelen van Appelsientje’?” enz.)

Ik ontvang geen antwoord.

♦

Pascal had me gezegd dat ik het gewoon Urbanus moest vragen: “Het is een van de grootste stripverzamelaars van het land en hij heeft geld genoeg... dus waarom niet geprobeerd?”

Allei-hop! Ik stuur hem een tipje van de sluier en hij moet maar reageren.

Geen reactie uit Tollembeek. Ik stuur hem nog een grappige, eenvoudige antwoordkaart waarop hij enkel maar moet aankruisen “Appelsientjes? Ja-graag!” of “Appelsientjes? Nee-bedankt!”.

De retourzegel plakt al op de kaart, teruggestuurd wordt-ie niet.

♦

Ik ben het beu.

Dan herinner ik me Marleen, die me ooit de raad gaf om bij Lannoo te proberen en die zei dat er gemakkelijk privé-geld voor te vinden is.

Marleen zit met één voet in de politiek en ze kent ook nogal wat Vlaamse multinationals, dus ik bel haar. Ik zeg dat ik ALLES geprobeerd heb, en dat NIETS is gelukt.

Het eerste wat Marleen vraagt is of ik bij Lannoo ben geweest. Ik zeg dat ik al het zuur krijg bij *het woord* Lannoo. Ze raadt me sterk aan het bij Lannoo toch binnen te doen. Dan word ik kwaad en doe mijn verhaal van Lannoo. En dat van Het Stripmuseum, het Vlaams Archief, de Stad Antwerpen, *al* die uitgeverijen en *al* die privé-pogingen. NIETS is gelukt! Ondanks een zeer goed, professioneel voorbereid, businessplan. *Zij* beweerde ooit dat er gemakkelijk geld voor te vinden was privé, wel, dat ze maar opbelt. “Want het maakt

ik word ook 7 jaar gelijk appelsientje wij knippen ze uit en plakken ze in een boek we hebben nu bijna 2 boeken vol. anneliesje thijs"

Dit stond in 'Vrouw en Huis' N° 27.

Van 4 ! juli ! 1963. 4 juli is preciés de dag waarop ik verjaar. Wat een toeval. Daar zit geluk aan vast!

En hun adressen staan er zelfs bij. Fantastisch!

Via Belgacom-inlichtingen weet ik hen te bereiken. Of tenminste de ouders. Maar dat is, hoe dan ook, een goed begin.

♦

Eerst bel ik Anneliesje Thijs. Haar moeder herinnert zich Appelsientje nog vaag en die brief van Anneliesje ook. Annelies is nu op Curaçao. Ze heeft daar lang gewoond maar nu werkt haar man hier en gaan ze nog ieder jaar voor twee maand naar ginder. Ik moet in september terugbellen.

Maar moeder Thijs wil toch ook wat meer weten. Ik zeg dat ik probeer 'De Perikelen van Appelsientje' uit te geven maar dat me dat niet lukt en dat ik nu een soort vriendenkring probeer op te richten, een soort fanclub. Misschien wordt dat een hele grote club en misschien kunnen we dan allemaal samen iets doen voor 'Appelsientje'. Moeder Thijs weet niet meer zo heel precies wat 'Appelsientje' was. Ik vertel over dat oranje katje en langzaam herinnert ze zich weer alles:

"Jajaja... en da was door mevrouw Gronon geschreven, is het niet?"

Ik ben stomverbaasd, want dat was niet zo algemeen geweten. Door dat artikel misschien?

"Nee," zegt ze "die mevrouw Gronon heeft ons eens geschreven en gevraagd of wij die verhaaltjes hadden uitgeknipt en bewaard. Ze vroeg of ze die niet mocht hebben. En wij hebben dat opgestuurd."

"Maar... in haar archief zit geen enkel 'Appelsientje'" zeg ik, nog meer verbaasd.

"Ja, daar weet ik natuurlijk niets van," antwoordt moeder Thijs "wat ik wel weet is dat ze er nooit voor bedankt heeft. Geen briefje, geen kaart. Niets..."

Ik zeg: "...misschien ging het verloren in de post?..."

♦

Dan telefoneer ik naar Lutgard Dellafaille. Ook hier natuurlijk de moeder. Ik vraag of ik Lutgard kan spreken. "Maar, mijnheer, ons Lutgard is zestien jaar geleden gestorven!"

Ik weet niet wat ik zeggen moet.

Ze vraagt wie ik ben en waarom ik bel. Al de verhalen van mijn vruchteloze pogingen om Appelsientje uit te geven, worden zo futiel. Ik zeg toch iets over die fanclub die ik wil opzetten. Om een boek van de verhaaltjes van Appelsientje... uit 'Vrouw en Huis'...

Moeder Dellafaille herinnert zich 'Appelsientje': "Lutgard was nog klein dan, acht jaar ofzo?" Ze vertelt over haar dochter: het gelukkig huwelijk, de mooie kinderen... Ik voel haar droefenis toenemen, het ontlokt me de pijnlijke vraag: "Hoe... is ze gestorven mevrouw?"

"In het kraambed... Van haar tweede... Ze was nochtans zelf

verpleegster en het was in haar eigen ziekenhuis... Maar ze was zo ‘n klein, freel dingske... ze was helemaal verzwakt, die bevalling was haar te zwaar zeker...”

Ik hoor dat ze weent. Ik kan niets anders dan “Innige deelneming...” zeggen...

♦

Ik stop ermee. Dit is overdreven. Het is niet goed. En het was niet goed. Alles liep fout! En ik bleef er maar nieuwe energie instoppen. We zijn augustus 1999 ondertussen! Ik kan niet meer...

Wat heb ik al niet gedaan? Ik heb veel te veel gedaan eigenlijk. Ik zou dat allemaal ne keer moeten opschrijven!

Al *mijn* perikelen. Mijn perikelen *met* ‘Appelsientje’.

En wat *dat* ooit wordt... heeft geen belang. Het zal een verslag zijn, op zijn minst.

Maar ik wil gewoon voor mezelf die lijst eens zien van mijn ‘Verloren Tijd’!

Merde!

♦

(En ik begin bij het begin in de jaren 60 wanneer tante Albertine in Leuven braaf iedere week ‘De Perikelen van Appelsientje’ uit ‘Vrouw en Huis’ knipt, om ze voor te lezen als we op vakantie komen, helemaal *niets* vermoedend van alle miserie die daardoor, veertig jaar later, op mijne kop terecht komt.)

♦

Eind augustus 1999. Ik bel alle protagonisten op om te zeggen dat het genoeg geweest is. Dat ik tot begin 2000 aan deze persoonlijke chronologie ga schrijven en dat is het dan.

Ik wou eigenlijk die gravin d’Hespel nog eens proberen. Die zou Gronon erg goed gekend hebben. Enfin, dat schreef Nonneman toch in haar artikel.

♦

Juffrouw Nonneman was weer heel content me te horen. Het verwondert haar niet dat ik er mee kap. Ze is nog altijd even alert. We hebben een goed gesprek.

Ze heeft nooit van een gravin d’Hespel gehoord.

In 2000 wil ze de ‘Appelsientjes’ terugkrijgen en dan moet ik maar eens naar “haren jungle” komen.

♦

De neef van Julienne Favoreel schijnt niet te begrijpen waarom ik hem opbel en een relaas doe over een boek dat er niet zal komen. Ik vertel hem dat ik nog steeds met het idee speel om op het graf van zijn tante een afbeelding van Appelsientje aan te brengen. Hij heeft daar niets op tegen. Ik zeg dat ik dat voorstel eerst zal laten zien. Dat is goed.

♦

Mijnheer Daems heeft het heel erg druk.

Hij is bezig met de monografie van Rose Gronon, die in 2001

verschijnt. Want dan wordt haar 100 jaar gevierd.

Ik vraag of hij die teksten van Appelsientje niet interessant vond en of hij niet enig verband met de novellen had gevonden. Hij had ze nog niet kunnen lezen: “Maar die waren ook niet volledig, hé?” Ik zeg: “Als er iets bijzonders is aan die verzameling ‘Appelsientjes’ dan is het wel haar volledig zijn! Er ontbreekt één tekstverhaaltje, het eerste, maar...”

“Dat was het, ja!” benadrukt mijnheer Daems.

Ik zeg dat ik nog een lijstje heb voor hem, waaruit je bijna de verlofperiodes van Gronon kan afleiden. Oh, de vakanties? Die heeft hij al hoor en hij kent ook elke bestemming.

Ik stuur het hem toch.

♦

Mevrouw Bellefroid heeft compassie met mij. Dat ik er zoveel tijd in gestoken heb.

Ik vraag haar naar het roodharig meisje uit Engeland. De Ann waar Appelsientje model voor stond. Mevrouw Bellefroid herinnert zich dat meisje. Ze was de dochter van Elsa Beyls, dochter van Jeanne Beyls, een vriendin van Gronon. Hoe de Engelse achternaam van Ann was? “Berkley, ofzoiets...” Maar dat kan ze misschien nog terugvinden. Misschien is er nog een brief.

♦

Het blijkt Bijls te zijn, met lange ij. En de man heette John Burley. Ze gingen in Stratford wonen. Stratford-upon-Avon, geboorteplaats van Shakespaer.

Er staan twee Bijlsen in het Antwerpse telefoonboek.

Van hun verre tante weten ze alleen dat ze overleden is. En dat ze waarschijnlijk twee kinderen had.

Verder niets.

♦

Op de Engelse ambassade laat men mij beleefd weten dat in Engeland geen bevolkingsregister bestaat en dat het onmogelijk is iemand terug te vinden via een woonplaats.

♦

Het Archief en Museum van de Vlaamse Cultuur heeft in hun bakje Rose Gronon maar drie brieven. Geen enkele daarvan werd in Engeland verzonden.

♦

Ik heb Annelies Thys bereikt. Ze kent mij(!):

“Gij zijt toch die tekenaar van ‘Pol De Muis’ en zo? Van die kinderboekjes uit de jaren 80? Dat waren toffe boekjes!”

Maar van ‘Appelsientje’ weet ze helemaal niets. Omdat haar moeder de strips naar Gronon gestuurd heeft, is zij er niet mee opgegroeid en ze kan er niet het minste enthousiasme voor opbrengen: “Waarover ging dat alweer?”

Ik vertel een en ander.

Het zegt haar iets, heel vaag en dan vraagt ze: “Maar waarvoor hebt

ge mij eigenlijk nodig?”

♦

Wanneer ik aan deze tekst zit te schrijven, krijgen we ons petekind Leonoor voor een paar dagen op bezoek. Leonoor wordt zeven. Ondanks de vele kinderboeken zit ze verslaafd die oude verzameling ‘Appelsientjes’ te lezen. Ik vraag haar wat ze aan die verhaaltjes zo bijzonder vindt. “Gewoon, het zijn heel leuke verhaaltjes” lacht ze en wrijft over de vellen “en de kleuren zijn zo mooi.”

En opnieuw breekt mijn hart bij de gedachte dat Favoreeltje *al* haar tekeningen in kleur gemaakt had en dat die tot voor kort nog bestonden.

♦

In september 1999 zijn Hilde en ik voor een paar dagen op vakantie in Engeland. De telefoondienst kan me niet helpen aan telefoonnummers in Stratford-upon-Avon zolang ik geen precies adres heb.

Via internet vinden we zes Burley’s in het Stratfordse met hun telefoonnummer, adres en al.

♦

Terug in Brussel bel ik ze allemaal op.

Eén man heeft een dochter die Ann noemt. Maar hij is niet met een Belgische getrouwd en hij heet niet John.

Ik begrijp er niets van en neem weer contact op met mevrouw Bellefroid. Misschien was de schrijfwijze van Burley niet juist.

♦

“De schrijfwijze is juist, maar die man was wel een dominee, hé en die werd regelmatig overgeplaatst. En ze worden daar naar alle uithoeken gestuurd... Nee, ik weet niet waarheen, het laatste dat ik weet is Stratford.”

Ik zie honderden natuurstenen kerkjes tussen de eindeloze, groene glooiingen van het Britse landschap en vraag me eens te meer af waarom ik dit idiote onderzoek doe.

♦

Intussen weet ik het: Ann is een nieuwe drijfveer.

Zij was de inspiratiebron van Rose Gronon en aan haar zal dit boek opgedragen worden.

Cirkeltje rond. Mijn allerlaatste poging...

♦

Op een zaterdagochtend belt een van de twee Antwerpse Bijlsen me op. Het is de aangetrouwde mevrouw wiens man, de echte Bijls, overleden was. Ze heeft nieuws voor mij.

Ze heeft een zekere mijnheer Halsberghe ontmoet, de vroegere hoofdredacteur van ‘Zie Zondagsvriend’. En die zei haar dat ‘Vrouw en Huis’ in het archief van De Gazet van Antwerpen zit en dat ik daar alle namen en alle informatie kan terugvinden die ik nodig heb.

Ik zeg dat die informatie onjuist is en vertel in het kort mijn perikelen met ‘Appelsientje’. Ze heeft geboeid geluisterd. Ik beloof

haar enkele 'Appelsientjes' op te sturen.

Deze mevrouw heet Buytendorp eigenlijk en is van Nederlandse oorsprong.

♦

Begin oktober 1999. Het zijn de eerste koude dagen van het jaar en ze herinneren me aan mijn voornemen om vóór Allerzielen een soort dankbetuiging aan te brengen op het graf van Julienne Favoreel. Ik heb een ontwerpje gemaakt voor een ronde plaket van een 20 cm diameter. Ik telefoneer naar haar neef, Gabriël Van Genegen, voor een afspraak. Zijn vrouw zegt me dat ik dat beter met haar schoonbroer bespreek. Ik wist niet dat er twee neven waren.

De andere neef, Paul, wil van mijn plaket niet weten.

"Laat de doden in vrede rusten." zegt hij. Hij is niet om te praten.

En wanneer ik hem vraag of hij mij kan beschrijven waar het graf zich precies bevindt, antwoordt hij: "Vraag dat aan de verantwoordelijke dienst van 't stad."

♦

Ik bel de Dienst Begrafenissen van de Stad Antwerpen.

"Juliana Favoreel: Begraafplaats Berchem, Perk 18, Lijn 22, N° 18."

"Dank U wel."

♦

Het derde secretariaat dat ik bel van een protestantse kerkgemeenschap in België geeft me uiteindelijk een telefoonnummer in Londen.

Daar doe ik mijn verhaal aan Ms. French. Ze wil me helpen met 'Reverend Burley' op te zoeken maar dat kan wel even duren. Ik bereid me voor op een week wachten maar ze belt me vijf minuten later op. Er zijn er twee. Ik kies de Burley die in 1911 geboren is. Dat is inderdaad een John; John Anderson Burley. Ik krijg zijn adres en telefoonnummer. Volgens haar informatiebron is er geen sterfdatum bekend.

J. A. Burley neemt zijn telefoon echter niet meer op. Dus ik stuur een 'Appelsientje' met een brief en vraag daarin naar Ann.

♦

Eind oktober 1999. In de drukte van de voorbereiding van een tentoonstelling ben ik Favoreeltjes grafplaat helemaal vergeten en binnen vier dagen is het Allerzielen!

Bij IYO (grafische ontwerpers) maak ik met Jan Minne het plaketje: "Julienne FAVOREEL tekende in 'Vrouw en Huis' (lachend oranje kopje van Appelsientje) Appelsientje (in het lichtblauw originele lettertype). DANK U, Lindemans Gorik."

Dit wordt geplastificeerd en bovenop een krans rode, roze en witte rozen gemonteerd. Het zijn zijden bloemen en het geheel is onderin door cement verzwaard.

Een klein, hoog, kleurrijk, optimistisch bloemstukje is het, sympathiek en naturel door het wild bladgroen dat tussen de rozen uitsteekt.

♦

Daags voor Allerheiligen, 31 Oktober 1999, plaats ik het op haar graf. Het was een zonnige namiddag.

♦

♦

Alles wat U toe nu toe las, is tentoongesteld geweest in het Cultureel Centrum van Strombeek-Bever onder de titel 'Verloren Tijd'. Deze tentoonstelling is een overzicht van mijn leven en werk als kunstenaar dat ik inmiddels wel mag beschouwen als verloren tijd. Zoals bijvoorbeeld deze pogingen om 'De Perikelen van Appelsientje' uit te geven.

Op die tentoonstelling ligt 'Mijn Perikelen met 'Appelsientje'' als een heus leesboekje op een zetel. Dit moet de bezoeker tot lezen verleiden opdat hij/zij ook een beetje van zijn/haar tijd verliest. Ernaast, aan de muur, hangt 'De verfdoo's', een perikeltje van Appelsientje. Daarnaast een grote foto van het bloemenkransje met plaket, dat ik voor het graf van Julienne Favoreel gemaakt had. En daar naast nog een kleine foto van haar graf, met het kransje erop. 31 Oktober genomen.

♦

Ik had haar graf eerst niet gevonden. De gegevens klopten niet of ik telde niet juist. Perk 18, ja. Lijn 22? Vond ik niet. De lijnen gingen zo ver niet. Er waren wel verschillende graven zonder zerk. Daar had ik voor gevreesd. Maar de zon scheen en zelfs deze lapjes onkruid zagen er alleraardigst uit en pasten uiteindelijk wel bij Favoreeltje en bij mijn rozensculptuurtje.

Ik ging het navragen in het bureel, links van de hoofdingang. Er hing daar een alcohollichtje. De twee aanwezige werkmannen, de ene was de chef van de andere, gingen dat eens nakijken. Op hun computer! De chef aan het toetsenbord en muis terwijl de andere staande toekeek. De chef kon er helemaal niets van, klikte voortdurend het beeld weg en moest telkens herbeginnen. Zijn ondergeschikte wist het kennelijk wel maar mocht er niet aankomen. Hij wees af en toe wat de chef moest doen maar de chef, in opperste concentratie, klikte er toch weer naast.

Omdat dit niet opschoot, pakte de werkman 'den boek' waarover hij het al eerder gehad had. Hij draaide een paar pagina's en zei: "Voila, hier ist zie!" En toonde me fier de bladzijde. Ik las de naam 'Fonteyn' en het was de enige naam op die bladzijde. Ik zei dat ik Favoreel zocht.

"Awel da staat er toch!"

"Nee, hier staat Fonteyn."

Hij nam 'den boek' terug, bekeek de pagina nog eens ernstig, zette zijn vinger onder de letter F bovenaan en vroeg: "Maar dat is hier toch wel een Fe?"

Intussen zat de chef nog steeds te knoeien. Ik stelde geregeld voor

om gewoon naar dat perk te gaan kijken. Maar nee, hij ging dat hier direct gaan hebben-zie... Kijk. Wacht... Klik! En- vloeken! Hun verenigde knowhow schitterde nog zo'n kwartiertje in hetzelfde hopeloos gesukkel vooraleer de chef besloot toch maar de buitenlucht op te zoeken.

Buiten was het heerlijk warm, maar daarvan genieten deed hij niet. Hij had het ongelooflijk op zijn zenuwen gekregen. Wanneer wij ter plekke aankwamen, begon hij meteen hardop de rijen te tellen. Zijn ondergeschikte durfde hem voorzichtig te onderbreken omdat er bij dit perk van de *andere* kant af moest geteld worden. Grote ruzie tussen die twee. De chef is de chef en hij weet wel hoe hij moet tellen!

Hij herbegint, roept nu luid met zijn groot gelijk de nummers en... komt nergens uit. Er blijken niet genoeg rijen. De man ontploft, zoals te verwachten was, en vliegt nu uit tegen mij. Dat hier helemaal gene Fonteneel ligt en dat hij wel wat anders te doen heeft, dat het hier nu hun topdagen zijn en dat ik niet moet met zijn kl... "Hier-zie! Hier ligt ze!" roept de werkman vanuit een andere hoek van het perk.

We lopen naar hem toe en inderdaad:

"JULIENNE FAVOREEL 1923 - 1997" Met grote, vergulde letters op een zwart granieten graf.

♦

Wanneer ik naar het station terugga, moet ik willens nillens voorbij het appartement van Favoreels neef. Ik wil vrede bewaren en bel aan. Er is niemand thuis.

Ik laat een briefje achter waarin ik hoop dat alleen de tand des tijds het bloemenkransje beschadigt dat ik op het graf van hun tante plaatste. Ik vraag nog een foto van haar.

♦

Ik vraag mevrouw Bellefroid ook een foto van haar tante. Liefst een kopie van die foto waarop ze samen met Koningin Fabiola staat. Daar had ze me in dat restaurantje te Mechelen over verteld.

Rose Gronon ligt te Wildert begraven.

Ik geraak er niet meer.

♦

Tijdens de tentoonstelling in Strombeek had ik daar ook een kindernamiddag. Ik zie er Josephine terug, die met haar kleinzoon meegekomen is. Ik vertel haar dat het niet goed afgelopen is met dat reclameplan. "Ja dat dacht ik al," zegt ze "we moesten dat anders aangepakt hebben. We hadden moeten..." Ik zeg dat het me niet meer interesseert, dat ik er mee gestopt ben, dat ik *alles* geprobeerd heb en er genoeg van heb. Amen en uit.

Ze knikt. En ze denkt na. Dan zegt ze plots: "Eigelijk zou je dat allemaal moeten opschrijven. Maak er een boekje van. Van *jouw* perikelen *met* 'Appelsientje'." En ze lacht hartelijk. Ik kan in haar ogen niet lezen of ze nu eventjes de slimme uithangt of niet. Ik antwoord nogal koel: "Josephine, ga eens naar mijn tentoonstelling

kijken...”

♦

Linksboven elk stripverhaal staat dus altijd dat lachend kopje van Appelsientje getekend. Tot nu toe had ik gedacht dat dit puur vormelijk was, iets moois. Maar eigenlijk staat Appelsientje daar omdat ze ons zélf de strip vertelt. Als visualisering van de ikvorm is de hele strip eigenlijk één grote tekstballon. Het allereerste stripverhaal toont dit heel duidelijk.

Bij de eerste negen strips is het allereerste prentje, het prentje onder dat lachend kopje, volledig met tekst gevuld. Precies zoals in de tekst van Gronon leidt Appelsientje zo haar belevenis in.

Vanaf de tiende episode laat Favoreeltje deze inleiding vallen en begint direct met dialoog. Kort daarop doet Gronon dat in haar tekst ook.

Maar, intro of geen intro, Appelsientje blijft trouw, bovenaan links, lachend haar verhaal vertellen. Tot haar laatste perikeltje.

♦

Hola! Piet heeft weer een Poezenkrant gemaakt! (Dec 1999.N°46) Met een Appelsientje op de enveloppe! En een Appelsientje op de cover! En binnenin vijf(!) pagina's vol 'Appelsientje'! (Het begeleidend artikel staat op mijn naam maar dat heeft Piet zelf handig gebrouwen uit de brieven die ik hem in 1997 toezond.) En natuurlijk is er weer een strip afgedrukt! (Over het verven van de woonkamer). En de 'Appelsientjes'trekpop staat er ook al in, met de lange handleiding door J.F.! En dan nog Gronons artikel 'Hoe Appelsientje geboren werd'! *Het is niet te geloven!*

En de steunkleur van het hele boekje is 'Appelsientjes'oranje!
Nou-nou-nou...

♦

De brief die ik John Burley stuurde is teruggekomen. NOT KNOW staat erop geschreven. En GONE AWAY is aangekruist op het vignet. Ik bel Ms. French weer op in Londen. Ze zal dat even onderzoeken, maar het kan wel een tijdje duren voor ik nieuws zal ontvangen. Ik hang op en denk: "Goed, over een week..." maar even later denk ik: "Ha nee, dat is een kwartiertje daar..." waarop mijn telefoon rinkelt en het is Ms. French's assistente. Ze laat me weten dat Reverend Burley *dit* jaar overleden is...

Nee... niet weer!

Maar zijn vrouw leeft nog. Er mag echter geen rechtstreeks adres gegeven worden door hen. Ik moet via haar pensioenkas schrijven. Ik schrijf Elsa Burley-Bijls in het Engels. En vraag naar Ann en haar relatie met Gronon.

♦

De tentoonstelling 'Verloren tijd' is afgelopen. Verschillende mensen hebben 'Mijn Perikelen met 'Appelsientje'' gelezen en feliciteren me. Ze vinden het ongelofelijk dat al die dingen ook echt gebeurd zijn... Het boekje had jammer genoeg geen effect op een mogelijke uitgave

van de 'Appelsientjes'.

♦

We zijn nu 2000! Tijd voor een GEK plan.

Dit is mijn ultieme poging, het aller-allerlaatste wat ik nog ondernemen wil om 'De Perikelen van Appelsientje' uit te geven. Het is de minst realistische sprong hoewel er geen echte risico's aan verbonden zijn. Het is gewoon een zotte daad. Waarom ook niet? Gewoon doen!

Ik schrijf Koningin Fabiola een brief.

Omdat zij, voor mijn generatie althans, de 'kinderboek-Koningin' is. Omdat ze Rose Gronon heeft ontmoet (maar die foto heb ik nog niet). Omdat Yvonne Nonneman een geweldige serie artikelen over haar schreef en, omdat ik denk dat het mogelijk is... dat ze reageert, tenminste... enfin, dat hoop ik toch weer...

♦

Midden januari 2000 stuurt Piet Schreuders me nog een artikel uit 'De Volkskrant' over die laatste Poezenkrant.

Bij dat krantenartikel stond ter illustratie het lachende kopje van Appelsientje afgedrukt. Piet had het met rode pen omcirkeld en in de marge schreef-ie: "Appelsientje haalt De Volkskrant!"

♦

Ik herlees en corrigeer die versie van 'Mijn Perikelen met 'Appelsientje'' zoals die tentoongesteld geweest was. Ik vul ook aan. Allemaal ter afronding van de zaak.

Ik zou beter voor *dit* boekje een uitgever zoeken!

(Om dan, vijf jaar later, 'Mijn perikelen met 'Mijn Perikelen met 'Appelsientje'' te schrijven zeker?)

Nee, misschien past het makkelijker in de boekenmarkt? Met als eindeffect: de uitgave van 'De Perikelen van Appelsientje'!

♦

Hilde vindt dat ik het op internet moet zetten en gewoon afwachten.

♦

Omdat ik nu pas van mevrouw An Bellefroid de beloofde foto's ontvangen heb is de brief aan Hare Majesteit Koningin Fabiola 20.01.2000 op de post gegaan.

Een handgeschreven dossier in briefvorm. Een lachend portret van Gronon en Gronon die de hand van de Koningin schudt. Verhaaltjes van Appelsientje, tekst versus strip. Mijn lay-outvoorstel. En één artikel van Y. Nonneman.

Alles in aparte witte mappen, rood opgevrolijkt door de lachende Appelsientjesstempel. Mijn ultieme brief doet heel mijn lijdensweg in het kort (zes pagina's!).

Alles samen in een stevige oranje map, waar tenslotte nog zo'n vrolijk kopje op gekleefd wordt.

Ja, het is telkens menes... zelfs dit gekke plan!

♦

Totaal onverwacht heb ik vanochtend een brief uit Engeland ontvangen. Elsa Burley schrijft in een perfect Nederlands en met vaste hand.

Ze heeft me veel te vertellen maar het nieuws is niet echt plezierig: Ann is nu 50 en lijdt aan een psychologische ziekte. Ze zal 'Appelsientje' niet herkennen.

Ik begin te geloven dat er een vloek over deze strip hangt.

Volgens mevrouw Burley is er nooit enige correspondentie tussen Ann en tante Marthe (Gronon) geweest.

Ann had wel twee broers, werd al eens geplaagd en omwille de kleur van haar haren 'voske' genoemd. Tante Marthe vond dit niet goed en noemde ze 'Appelsientje' en bedacht dan avontuurtjes van 'een Appelsientje' die ook broers had.

Of dit overeenstemt met de periode van 'De Perikelen van Appelsientje' in 'Vrouw en Huis' kan ze zich niet herinneren.

Ms. Burley heeft ook vragen voor mij.

♦

Ik stuur haar een lange brief terug.

Waar nog meer vragen in staan.

♦

Gronon heeft de twee boeken met 'Appelsientjes' van de familie Thys dus niet naar Ann Burley gestuurd.

Wat is daarmee dan gebeurd? Zou mevrouw Wartel ze hebben, een andere vriendin van Rose Gronon, waarover mevrouw Burley het had? Het kan me niet schelen. Foert!

♦

21 januari 2000. We zijn met onze familie een dagje aan zee. Ik begin 's avonds aan tafel over 'Appelsientje' en al mijn perikelen die binnenkort hun einde zullen kennen na dat ultieme gekke idee. Mijn klaagzang heeft kennelijk een amusant, entertainend karakter. Paul, mijn oudste broer, vindt dat ik toch nog eens 'De Spanjaard' moet proberen in 'De Standaard'. Of via 'De Droomfabriek'? Rechtstreeks Bart Peters proberen...

"Niks van," zeg ik "ik doe nu echt geen bal meer."

Waarop mijn schoonzus Chris zegt: "Maar we zullen goed Het Nieuws moeten volgen, wie weet wat er nu met Fabiola zal gebeuren..."

♦

Mevrouw Burley antwoordt weer snel. Een en ander wordt nog opgehelderd.

Stratford-upon-Avon hebben ze één keer bezocht en daar was tante Marthe toen bij geweest. Maar in die tijd woonden de Burleys wel in Clacton-on-sea. Wat schijnbaar voor een naamverwisseling heeft gezorgd.

De correspondentie die tante Marthe onderhield was niet met Ann maar met de moeder van Elsa, die toen bij hen inwoonde.

Bovendien sprak tante Marthe met hen altijd Frans. Zelfs met Ann.

Tante Marthe Gronon schreef toen ook haar boeken nog in het Frans.

Hm, die relatie met Ann zit dus ver vóór de periode van 'Appelsientje'. Ze zijn dus *niet* de modelfamilie voor Gronon geweest. En er werden ooit een of twee verhaaltjes opgestuurd, meer niet. Verder vertelt mevrouw Burley dat Marthe, na de dood van haar moeder, minder welkom was omdat ze zich met de opvoeding van de kinderen begon te moeien. En toen tante Marthe vernam dat Elsa de tijd niet had gevonden haar boeken te lezen, raakte de Burley's bij haar helemaal in onmin. Marthe Bellefroid was, zo blijkt, een bijzonder ambitieuze vrouw die uiteindelijk voor het Nederlands koos omdat de kans om die ambitie waar te maken dan groter was: "It is better to be a big fish in a small pond, than a small fish in a big pond".

Het smaakt bitter, maar ik weet dat mevrouw Burley de waarheid schrijft.

Ze heeft het idee dat we mekaar nog zullen ontmoeten.

Dat denk ik ook.

♦

Ik doe onze verzameling originele 'Vrouw en Huis'knipsels allemaal apart in plastic sheets met daar telkens de tekstversie tegenover. Het is de eerste keer dat ik de 'Appelsientjes' zo samen zie. Het is een mooie, dikke catalogus. Zo moest het boek er ongeveer uitgezien hebben.

Prachtig, zoveel kleur! Waardevol en plezierig tegelijk.

♦

Misschien moet ik in Antwerpen affichettes verspreiden, met Appelsientje er op. Zoals men met verloren poesjes pleegt te doen. Misschien krijg ik daarop een bom reacties en kom ik toch tot dat clubje oude 'Appelsientjes'fans om het dik boek te financieren?

Een clubje van duizend fans?

Forget it!

♦

Februari 2000. Ik heb griep en tijd. Ik verdiep me weer even in dat werkboek met de tekstversies van 'Appelsientje'.

Eigenlijk zit er toch veel liefde in ook. Er wordt regelmatig gezoend als blijk van dank en Appelsientje is vaak de 'schat' van de ouders. Ik denk dat 'De Perikelen van Appelsientje' tot de zeldzame positieve teksten behoren uit Gronons oeuvre. Gronon schrijft over een ideaalfamilie.

Ik merk nu ook hoe slim sommige dingen aangebracht worden die veel later pas duidelijk zullen worden (de verliefdheid van tante Hermine, bijvoorbeeld).

Gronon schreef de verhaaltjes dus niet één per week maar in ,wellicht korte, series. En ze heeft er zich duidelijk mee geamuseerd. Vijf jaar lang.

♦

De broers worden nooit bij naam genoemd.

De tweede broer is de tekenaar van het gezin.

Zoals ik.

♦

Ze hebben geen televisie en geen auto. Wij toen ook niet. En:

“Wat zijn dat nu voor manieren?”

“Ik heb het u nog zó gezegd...”

“Kijk toch waar ge loopt!”

“Zijt ge de lamp niet vergeten uit te doen?”

“Kunt ge nooit eens voorzichtig zijn?”

“Waarom groeit gij zo?”

“Schommel niet met uw stoel.”

“Moet ik u dat nu alle dagen zeggen?”

“En doe die deur dicht!”

“Dat ziet er weer lief uit...”

“Dat ge nu nog niet slimmer zijt!”,

wij hadden ook zo'n ouders.

♦

Het grote verschil met ons is De Kerk. De Kerk ontbreekt totaal in ‘De Perikelen van Appelsientje’. Er zijn verhaaltjes over zondag maar naar de mis gaan is daar nooit bij. Ook geen Eerste of Plechtige Communie. Geen gebedje. Geen Jesus. Geen God.

Elk jaar is het Nieuwjaar maar nooit Kerstmis.

Daar moet ik Nonneman es over praten, nog een vraag op die vragenlijst voor haar.

Ik denk dat Favoreeltje één keer een kruisbeeld tekende. Boven Appelsientjes' bedje.

Alleen de klokken... die komen uit Rome.

♦

‘Een geldelijke steun van het Fonds van de Koningin wordt enkel toegekend aan personen die zich in een zeer benarde en wanhopige situatie bevinden...’ antwoordt mij Gilles Claeys, de secretaris van Koningin Fabiola.

Ik was *natuurlijk* vergeten te vermelden dat ik me in een zeer benarde en wanhopige situatie bevind.

♦

Maar Hare Majesteit herinnerde zich de ontmoeting nog met mevrouw Bellefroid en wenste mij heel veel moed in mijn verdere zoektocht.

♦

...mijn *verdere* zoektocht...?

♦

Deze queeste heeft mij twee dingen geschonken:

een- Ik heb er een bijzondere schrijfster door leren kennen en waardeer haar kunde op een hoogte waar geen enkele Rose Gronon-bewonderaar me volgt: een kinderrubriekje uit een damestijdschrift. Precies zoals ik de meester in Rubens meer erken door zijn schetskes dan door zijn barokke vierkantenmeters.

twee- Ik heb mijn Vlaamse Walt Disney ontmoet! Ik heb met haar

gebabbeld en gelachen. Ik heb met haar zelfs een heerlijk geurend appelsientje zitten eten! Nee, Julienne Favoreel was een ongelofelijke coloriste, een ongelofelijke grapjas en een GROOT kunstenaar. Mijn hart is bij haar.

♦

En, door deze queeste kreeg ik ook enkele persoonlijke zwakheden van mezelf in zijn volle karikatuur uitgesmeerd.

Dat ik mij met grote overtuiging kan inzetten voor totaal onzinnige dingen kan nog als idealisme gelauwerd worden maar dat mijn inzet verhoogt naarmate de boel fouter en onzinniger wordt, lijkt wel een vorm van masochisme. Alsof ik tegenslag juist leuk vind.

Mijn naïviteit is ook te groot. Ik heb die uitspraak “Dit is een prachtig project! Ik wil dat boek graag hebben wanneer het er komt...” nooit op de juiste manier geïnterpreteerd. Blind door mijn eigen stomme zweet zag ik niet dat die uitspraak gewoon maar een beleefdheidsformule was. Een manier om iets netjes en diplomatisch in de prullenbak te gooien.

♦

Ik sluit mijn pogingen om ‘De Perikelen van Appelsientje’ uit te geven hier *definitief* af.

Ik breng de stapeltjes ‘Vrouw en Huis’ terug naar juffrouw Nonneman. En bezorg haar het handzaam gemaakt boekje over ‘Mijn perikelen met Appelsientje’, in plaats van dat prachtig, dik kunstboek, waar we van droomden.

♦

‘Mijn Perikelen met Appelsientje’ heb ik inmiddels weer herwerkt. In een apart lettertje gezet, mooi gelay-out, op oranje papier geprint en er een harde, oranje kaft aan gemaakt, opnieuw versierd met dat Appelsientjeskopje. Het is een flinke pocket.

Dit exemplaar doe ik, samen met andere uitgavenvoorstellen, binnen bij Yves Gevaert in Brussel, een uitgever van kunstzinnige boeken. Mijnheer Gevaert heeft het heel druk. Hij klaagt over het slecht gaan van de zaken. Maar hij is gecharmeerd door het oranje boekje en zal dat eerst lezen wanneer hij de tijd vindt, misschien straks op het vliegtuig.

‘Het is perfecte vliegtuigliteratuur,’ bevestig ik.

♦

Eind februari 2000 komt er een brief en een pakje uit Engeland. Mevrouw Burley wil tutoyeren en gewoon Elsa genoemd worden. Ze stuurt me ‘ORLANDO The Marmalade Cat’, een kinderboek waar ze het in een vorige brief al over had. Het boek heeft indertijd heel veel voor het gezin Burley betekend.

(Misschien heeft Gronon het daar ook gezien? Misschien is deze ‘Appelsienconfituurkleurige Kat’ het ware begin van ‘Appelsientje’?)

Dit exemplaar is een heruitgave. Elsa ziet het als kleine compensatie voor al mijn vergeefse moeite.

Dat *zij* mij compenseert!

Ze begrijpt nog altijd niet goed waarom ik Ann nodig had. Zo blijven we corresponderen.

♦

Maar Elsa's brief doet me beseffen dat ik verdorie mijn eigen wens niet eens vervuld heb. Ik zit jaren met die verdomde 'Perikelen' bezig en dat *ene*, waar het *mij* om te doen was, heb ik niet gerealiseerd: ik heb nog steeds niet alle 'Appelsientjes' in onze map! Onze eigen kleurrijke verzameling is nog steeds even onvolledig!

Net nu ik op het punt sta om Nonneman al haar 'Vrouw en Huis'en terug te geven...

♦

Ik kopieer alle ontbrekende 'Appelsientjes' *in kleur!* (Voor 2.635 fr, mijn eerste *eigen* gelduitgave.) En dan nog een ringmap, plastic sheets, een paar vellen oranje papier, een kopje knippen, plakken... Et voilà!

♦

Zeer geachte, welwillende lezer, de enige, échte, vollédige collectie tér wéréld van 'De Perikelen van Appelsientje' wordt heden bewaard in twee lijvige ringmappen (uiteraard met het lachend Appelsientje op een oranje cover) en deze prachtige mappen zijn in *mijn* bezit.

Ze zijn van MIJ!

♦

En eerlijk, het is *werkelijk* prachtig. Die kleuren doen het hem. Ik had van in 't begin alles in kleur moeten kopiëren. Voor die uitgevers. Voor familie. Of inscannen?

Dag en nacht verschil! Echt...

♦

April 2000. We zitten in volle verhuis. Ik wil gelijk Nonnemans archief uit de voeten. Juffrouw Nonneman doet overdreven enthousiast. Ik begrijp niet waarom. Ze was ook vergeten dat ik haar boekjes nog had. In de zomer mag ik er mee afkomen.

♦

Mijnheer Daems schrijft me een brief, waarin hij mij bedankt voor het voortreffelijk werk dat ik verrichtte door 'De Perikelen van Appelsientje' samen te brengen, "dat vooral van belang is voor wat het tijdsgebruik omstreeks die tijd aangaat."

Hij zoekt nog een Duits boek van Gronon.

♦

In juli 2000 volg ik een bosbouw cursus in Kalmthout. Wildert is een paar treinstations verder en dus besluit ik het graf van Rose Gronon in Wildert te bezoeken en er ook een Appelsientjeskrans op te plaatsen zoals bij Favoreeltje. Ik maak een identiek rozenstukje. Alleen bij de tekst verandert er wat. Omdat ik Marthe Bellefroid niet persoonlijk gekend heb, onderteken ik het bedankingsplaatje niet. Over mijn naam kleef ik wat bladgroen en dus blijft de tekst gewoon:

'ROSE GRONON schreef voor 'Vrouw en Huis' Appelsientje. Dank U.'

♦

"Het is nogal een speciaal graf", had mijnheer Daems me als enige aanwijzing gegeven.

En het dikke, houten kruis met korte armen valt inderdaad op in de rij. Een modern bas-reliëf van een openbarstende roos(?) is in het kruis gebeiteld. Met een heidetuintje ervoor.

Het heeft al alle dagen geregend maar nu ik hier sta, schijnt de zon. Wat grafbezoeken betreft ben ik een ware geluksvogel. Ik heb haar gezegd dat het allemaal niet gelukt is en dat ik het nu opgegeven heb. "Sorry..."

♦

In de zomer van 2000 gaat het met juffrouw Nonneman niet zo best. Ze heeft in het hospitaal gelegen en ik breng beter in het najaar haar archief terug. Het is de eerste keer dat ze zo stil is.

♦

Mijnheer Daems tutoyeert me nu. Hij heeft Nonneman geïnterviewd betreffende Marthe Bellefroid maar de gegevens blijken niet altijd te kloppen. Hij had graag haar 'Vrouw en Huis'archief doorsnuffeld op zoek naar onbekend materiaal maar tant' Yvonne had daar geen zin in en verwees hem door naar mij.

Hij vraagt me een reisverhaal van Prudence te kopiëren en een aantal Heiligenportretten. (Heiligenportretten?) Ik heb momenteel weinig tijd maar nodig hem van harte uit om bij mij de 'Vrouw en Huis'nummers uit te kammen.

♦

Tante Albertine, die zich op haar vijfenzeventig en als hartlijder nog een nieuwe heup liet zetten geef ik, ter verstrooiing tijdens haar revalidatie, mijn twee dikke, fraaie mappen met 'Appelsientjes' in full color. Ze kon haar ogen niet geloven. Zo veel! Zo schoon!

♦

Tussendoor heb ik vergeefs contact gezocht met Yves Gevaert.

♦

Zou Walter Van Beirendonck 'Appelsientje' kennen?

Misschien moet ik...

♦

Piet Schreuders is benieuwd hoe het er mee staat. (Ik ben nogal depri dan.) Ik geef hem het exemplaar van 'Mijn Perikelen met 'Appelsientje' dat in Strombeek lag. En hij mag er niets uit overnemen.

♦

Zaterdag 7 oktober 2000 hebben we afgesproken: dan zal ik juffrouw Nonneman eindelijk haar boekjes terugbezorgen. Ze was nogal afwezig aan de telefoon, ze wist zelfs eerst niet wie ik was.

♦

Omdat Luc Daems ook geen tijd had langs te komen, doorblader ik zelf nog een laatste keer elke 'Vrouw en Huis'. Ik ontdek acht(!) reisverhaalseries van Prudence (een Fiat 500), plus de reeksen

‘Traditie en Bijgeloof’, ‘Dolende ridders van O.L.Heer’, ‘Van namen en Heiligen’ en ‘Zichtkaarten’ én tien(!!!) kortverhalen. Allemaal van B.W.! Ik fotokopieer de hele handel, stop het in een doos met de rekening erbij en neem me voor om die zaterdag, wanneer ik naar Schilde ga, ook eens langs Brasschaat te rijden.

♦

Hilde was meegereden en haar zus Carine met Zsaga op de arm. Landelijk Schilde. Het huisje van juffrouw Nonneman staat dicht bij de straat, wel wat afgelegen van de overige huizen, en met een nette jungle erachter.

Ik heb een oranje, handgemaakt exemplaar van ‘Mijn perikelen met ‘Appelsientje’ bij me, die vragenlijst en natuurlijk, *enfin*, haar boekjes. Ik bel aan.

Niemand doet open.

Beetje aandringen... Niets. Ik roep: "Juffrouw Nonneman!"... Niets.

Kijk door de vensters. Bel opnieuw... Niets. Beetje wachten, weer bellen. Heel lang bellen.... Het blijft niets... Stilte...

En plotseling wordt ik overvallen door angst. Datzelfde immens angstgevoel van toen ik Favoreeltje bereiken wou, angst weer *te laat* te zijn. Het was verschrikkelijk...

Vandaar dan maar naar Brasschaat, naar Luc Daems. Misschien weet die meer?

Maar ook daar: niets! Niemand...

Het was zo’n zachte, mooie nazomerse zaterdag; alle mensen waren op wandel en blij. Maar ik ging dood van schrik. En ergernis.

♦

Luc Daems belt me de volgende ochtend, heel content met de doos kopieën die hij gevonden had. Van juffrouw Nonneman heeft hij geen nieuws.

We hebben het wat over die teksten. Ik vond die kortverhalen werkelijk ondermaats, dát was pas oefening! Ik vertel hem nog wat ik over Gronon te weten ben gekomen via mevrouw Burley en hij beaamt dat. Marthe Bellefroid had inderdaad haar *karakter*...

Luc heeft in ‘De Slegte’ het lijvige boek gevonden dat ik in 1994 moeizaam tekende. Het kost inmiddels maar 100 fr! Hij vindt het een fantastisch boek. Wanneer we mekaar nog eens zien moet ik er iets inschrijven.

♦

Ik probeer die neef van Nonneman te bereiken, waar ik ooit de ‘Vrouw en Huis’ en ben gaan halen. Maar op dat telefoonnummer woont iemand anders nu.

Ik blijf met mijn angsten lopen tot juffrouw Nonneman de volgende dag de telefoon opneemt. Ze moet lachen omdat ik zo ongerust was: ‘Mor ochgottekes-toch!’ Ze zegt dat ze verleden zaterdag thuis was. Maar volgens mij denkt ze helemaal niet zo helder meer. Ze zei ook dat ik die ‘boekskes kost weggoeien’ en ze besloot met een voortdurend herhalen van: ‘Dag hè. En bedankt hè. Houdt U goed hè.

Tot volgende keer hè. Dag hè. Tis vriendelijk dat ge gebeld hebt. Bedankt hè. Houdt U goed hè. Dag hè...'

♦

November 2000. Eindelijk nieuws van Mijnheer Gevaert. Hij kan helaas geen van mijn boeken uitgeven. Hij heeft alles grondig doorgenomen maar het past niet. Hij heeft het erg moeilijk en zegt de zaak af te bouwen. Wanneer hij mijn manuscripten een voor een op tafel legt stopt hij bij het oranje boekje en hij zegt: 'Dit vond ik het mooiste.' Hoewel ik erg ontgoocheld was, stemt me dat toch tevreden. Glimlachend bladert mijnheer Gevaert nog eens door het boek, leest ergens iets en sluit het daarna respectvol. Hij kijkt naar het Appelsientje op de kaft en dan vraagt hij mij, oprecht nieuwsgierig en nog altijd glimlachend: 'Waar heb je dit leuke katje eigenlijk vandaan?'

♦

Op aanraden van Kurt De Boot probeer ik 'Mijn Perikelen met 'Appelsientje'' nog voor te stellen aan Leo Peeraer maar gewoon aan de telefoon al blijkt het niet mogelijk.

(Ik betrap er mezelf op dat ik nu eigenlijk afwijk van mijn oorspronkelijk relaas. Het is niet de bedoeling eeuwig mijn lotgevallen op te schrijven.

De bedoeling is een affaire af te sluiten.)

♦

Elsa Burley heeft nog steeds niet geantwoord op mijn brief van twee maand geleden. Dat is haar gewoonte niet. Maak ik me nu ook al zorgen om haar?

♦

De kisten 'Vrouw en Huis' blijven in de weg staan. Dit jaar *zouden* ze en *zullen* ze ook de deur uit zijn...

♦

December 2000. Tante Albertine is weer de jonge. Maar ze heeft nog niet zoveel 'Appelsientjes' kunnen lezen.

♦

Ha, een nieuwjaarskaartje van Elsa. Ze was druk bezig geweest met oude foto's te klasseren.

♦

Begin januari 2001 belt Luc Daems. Juffrouw Nonneman is overleden. Hij heeft het zopas in de krant gelezen. Een krant die hij normaal niet in de bus krijgt; de postbode had zich vergist.

Wat een toeval...

Yvonne Nonneman werd net geen drieëntachtig jaar.

Ze is in een ziekenhuis gestorven.

Wat moet ik nu met haar archief?

Ik kan onmogelijk naar de begrafenis.

♦

Midden februari 2001 bel ik een aantal Nonnemannen in het Antwerpse. Ik kom na een paar verre familieleden toch bij die

bewuste neef terecht. Dirk heet hij. Zijn tante Yvonne ligt begraven in Zoersel. Haar hart had het begeven niet lang na het overlijden van haar broer.

Kennelijk had zij de neef van mijn perikelen met 'Appelsientje' goed op de hoogte gehouden want voor ik ernaar vraag, stelt hij me voor al die andere tijdschriften ook te komen halen. Ik ben werkelijk verrast, bedank hem voor wat ik al in handen heb en zal er met Luc Daems eens over spreken.

♦

Luc is ziek en minder enthousiast om dat werk er nog bij te doen want dit jaar verschijnt immers zijn monografie over Rose Gronon.

♦

Dirk Nonneman stuurt mij een foto van zijn tante en bestelt hoogstwaarschijnlijk een container.

♦

Begin maart 2001. Ik ga Favoreeltje nog eens bezoeken. Om goeiendag te zeggen.

Na een tijdje mijn visueel geheugen gepijnigd te hebben, vind ik haar graf terug. Het rozenkransje ligt er gelukkig nog altijd. Haar neven zijn goeie jongens. Maar alle roosjes zijn nu grauw geworden en ook de kleur van de print is verdwenen op het blauw en het zwart na. Appelsientje ziet er nu lichtokergroen uit. Maar ze lacht nog even verleidelijk. Het is precies zoals vroeger in haar strips: ook zonder bonte kleuren kon ze ons bekoren.

Ik heb Favoreeltje niet veel te vertellen. Dat ik er niet in geslaagd ben dus... Er komt geen prachtig, dik boek met op de cover, naast Rose Gronon, *haar* naam. Van de 'Appelsientjes' zal geen nieuwe generatie meer genieten. Wat deed ik niet goed? Misschien had ik het met de 'provincie Antwerpen' moeten organiseren en via een gigantische mailing duizenden fans gevonden? Tja... Ik wil nog altijd, ondanks alles, dat boek gerealiseerd zien... Tant pis...

Maar ik zal 'Appelsientje' voorlezen aan al mijn neefjes en nichtjes die op bezoek komen. Ik zal haar foto en die van Gronon vooraan in die map doen.

En ik zal straks alle 'Appelsientjes' uit de 'Vrouw en huis'en van Nonneman knippen. En samen met de respectievelijke kaften bewaren.

Ik zal 'De Perikelen van Appelsientje' wel archiveren... Misschien is dat al meer dan genoeg.

En gedaan.

Ze zal juffrouw Nonneman daar al wel tegengekomen zijn zeker? Ahaa, is ze met 'Vrouw en Hemel' begonnen?

En gij moogt weer de tekeningskes maken?

En Rose Gronon schrijft *alleen* maar 'Appelsientjes'?

♦

"Daag," zeg ik dan nog aan iedereen "ik zal jullie niet vergeten!"

♦

Wanneer ik te voet naar Berchem-station loop en aan de ring rond Antwerpen kom, rijdt er, exact op dat moment, een lange, oranje twintigtonner voorbij, waarop in het groot 'Appelsientje' staat. Van de frisdrank. Hij rijdt gestaag snel. Ik sta stil en kijk hem na tot hij helemaal verdwenen is.

En ik vraag me af wat *dit* nu weer te betekenen heeft...

Brussel, 21.03.2001